

FOIA ENCICLOPEDICĂ LITERARĂ. APARE ÎN FIECARE LUNĂ DE DOUĂ ORI

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria . . . . . 12 corone
 Pentru România și străinătate . . . 17 franci

PROPRIETAR ȘI REDACTOR:

IOAN BACIU
 preot.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiile de 3 or. ce conțin cam 150 cuvinte 6 cor.; 200 cuvinte 8 cor. și mai sus 10 corone

Onorat public cetitor!

Cu broșura de față am încheiat tipărirea alor 24 côle din „Revista Ilustrată” pre anul curinte prin care s’a supliniț leci și întârzierea dela începutul anului.

În decursul acestui an am întâmpinat o mulțime de greutăți în redactarea și edarea acestei Reviste, încât drept spunând desperasem de a putea continua mai departe pe calea începută.

Așa la începutul anului când am înființat tipografia noastră propria și aveam deja sosite toate cele trebuincioase mașina, litere etc. nu putem dobândi concesiune — nici de cum — căci pe baza unei legi ni se cerea ca se depunem o cauțiune de 2000 fl. de carea noi nu dispuneam și numai după ce ne-a succed de a dovedi înaintea autorităților competente ca aceea lege e scōsă din vîgore și înfiinșintele tipografii sunt scutite de la plățirea acestor felii de cauțiuni — în sfârșit și cu greu am potut căpăta concesiunea cerută.

Un alt nečas ne-a causat urcarea prețului hârtiei din partea fabricii, apoi morbul redactorului acestei Reviste, intentarea procesului de presă contra Revistei pentru biografia și portretul poetului Andreiu Mureșan publicată în „Revista Ilustrată” de pe anul 1898, strămutarea tipografiei la Bistriță și alte multe, multe nezasuri și persecuțiuni pornite contra redactorului acestei foi.

Dar mulțămiță bunului D-șeu că toate le-am invins și pe lângă toate pedecile „Revista ilustrată” totuși și-a continuat calea pe care a pornit spre marea bucurie a amicilor ei și dacă totuși n’a potut face mai mult, nu rea voința ci neputința a fost ceea ce a împedecat’o.

Speram înse că pe venitor va putea păși înainte pe o cărare mai netedă și nu va mai fi supusă la atâtea greutăți ca în trecut.

„Revista Ilustrată” va avea și pe viitor același program și va publica poesii, novele, copii de pe natură, piese teatrale, literatură poporală și clasică de tot soiul, ér ce privesce partea tehnică se va pune mare îngrijire, tipărindu-se cu litere nouă, modern, pe hârtie albă satinată și la finea anului se va alătura la numărul ultim o frumoșă invălitore cu un imposant clișeu titular.

Bunavoința ce publicul român a arătat față de acesta revistă, carea precum s’a dovedit a devenit indispensabilă pentru fiecare familie românească, ne-a îndemnat ca se mai facem un paș înainte în speranța că cu acesta numărul abonenților nostri dacă nu se va triplica cel puțin se va duplica și așa am scăđut prețul abonamentului dela 12 corone **numai la 4 corone pe an**, astfel încât cu acest preț bagatel se o pōta prenumera *nu numai*

stimabilele dămine preteze și învățătoreze dela sate și gentilele domnișore iubitoare de cultură și progres, dar chiar și nerestele și fetițele țeranilor noștri sciutoare de carte.

Rugăm pe stimații noștri colaboratori ca se binevoiască a ne onora și pre venitor cu sucursul lor moral, 6r stimații cetitorii cu abonarea la Revistă cât mai de timpuriu, ca se ne putem orienta asupra tiragiului de tipărire.

Tot odată rugăm și pe onor. redacțiunii a diuarelor noastre ca se binevoiască a ne trimite foile ce se dau în schimb pentru Revista Ilustrată.

Astfeliu plin de încredere în sprijinul 6menilor luminați și iubitori de propășirea neamului lor vom continua deci redactarea Ravistei Ilustrate carea va intra cu începutul anului venitoriu în al IV-lea an al existenței sale.

Șoimuș la 15 Decembre 1900.

Cu ădeosebit stimă

Ioan Baci

editor și redactor.

Cătră Maria.

*Comoră sântă de iubire
Celor ce cred în Fiul t6u
Le cere dela Dumnezeu
Eterna fericire.*

*Isvor de vecinică 'ndurare,
Tu, care ai lăcaș în cer
Revarsă preste cei ce sper
Din dorul teu răbdare!*

*O! Maica noastră Precurată!
Dă celor ce te iubesc
Din sinul teu cel fecioresc
Iubire-adevărată.*

Aurel.

Madame Tallien.

— Tip de femeia din marea revoluțiune, de Dr. Alb. Wittstok. —

(Urmare).

Cetățenii de pre galerii aplaudară în semn de aprobare.

O încercare de fugă, prin mijlocirea marchisului de la Vallette nu succese. Ea fu aruncată într'o peșteră întunecosă, pe paie umede, neavând altă societate decât șorecii și cloțanii.

Robespierre lăsă între acestea, ca Tallien se fie păzit mai de aproape. Rapoartele spionilor, cari se mai află încă și astăzi prin archive, arată, cum era el de urmărit la fiecare paș. Așa, într'un raport se dice: „Cetățanul Tallien remase la 6 Mesidor, în clubul Jacobinilor până la finea ședinții, apoi se duse cu un bărbat în Rue Honore, ei vorbeau cu nerăbdare; pre la 11 ore traversară piața Egalității, Tallien făcu semn unei trăsuri, noi ne apropiarăm de ea, fugirăm în urmă-i, nu ne putur6m înse ținea de ea.” Dintr'un alt raport aflăm, că Tallien locuia în Rue de la Perle au Marais, 460. Pre un alt spion il cuprinde mirarea că Tallien își petrece aproape tot timpul acasă, în mijlocul cărților.

Robespierre triumfă în dictatura sa. Acum mai domnea singur numai gilofina, care la totă întimplarea a fost cunoscută încă înainte cu trei veacuri, sub Ludovic al XII-lea. Cea ce era înse nou, era faptul, că, omeniș mergeau la m6rte surișind. Când domnul de Malesherbes urcă eșafodul, alunecă. „Semn r6u!” reflectă el vesel. Girondiștii nureau cântând marseile. Libertate, Egalitate, Frațietate — și „m6rte! Căruțele condamnaților erau pline de 6meni din tote clasele. Una din ultimele liste ale condamnaților arată între 12.000 de jertfe: 3871 țeranș și lucrători, 2212 meseriaș, 1273 burghezi, 767 preoți, 715 soldați, 718 femei

de totă condițiunea, 639 nobili, 585 avocați, 539 fabricanți și comercianți, 156 privatieri, 76 medici, 73 matrozi, 49 învățatori, 46 literați, 21 teatraliști. Și le făcea încă plăcere că în transportarea cu căruțele condamnaților se pună lângă olaltă pre omeniș celor mai opuse grupări de partidă, ca spre es, pe Le Chapelier cu duceasa de Grammont. Locul Bastilei il luară pe timpul terorismului 48,724 temnițe de stat liesuite cu mai mult de 200,000 prinsoneri politici. Trebuiau să se grăbiaseă cu gilofina, spre a face eraș loc celor recrutați de curund.

Teresia Cabarrus ședea tristă în temnița ei. Odată căpătă permisiunea de a se cobori jos în curte spre a respira aer curat. Când făcu pentru prima dată us de aceasta, cădu o peatră jos la picioarele ei. Ea o ridică și vedu o hărtie legată de ea, pe care era scris; „Eu veghiez asupra ta, coboră-te în fiecare sară în curte, eu voi fi aproape de tine.” Ea recunoscua scrisorea lui Tallien. Inima ei se umplu de bucurie, de speranță, de nerăbdare, ea plânse. Bucuria înse nu ținu mult; după opt zile încetă deodată favorul de a se cobori în curte. Poliția lui Robespierre avea ochi prea ageri. Și întunecosul morment al sermanei femei se închise și mai tare.

În aceeaș chiliă și pre aceleaș paie mai zăceau încă alte două femei, Lady Grace Dalrymple Eliot și Iosefina Tascher, v6duva generalului Beauharnais, împărăteasa Iosefina, de mai târziu.

În mijlocul acestor orgii sângeroze decretă Robespierre existența unui Dumund6u; acela fu instituit la 20 Prairial. Poporul

francez credea acum earăși într'o ființă supremă, în nemurirea sufletului, căci dictatorul o poruncise aceasta.

Se părea, că, Robespierre voia se bată acum drumul circumspecțiunii politice, era înse prea târziu. Terorismul, pe care-l inaugurasă, ajunsă mai tare decât el însuși.

Cam pe vremea aceasta — era la 4 Thermidor — primii Tallien într'o dimineața, în chip misterios un pumnal. Nici un cuvânt explicativ. El nu veduse pre nime aducându-l. Arma zăcea pe masă. O privi mai cu băgare de samă și observă o mare spaniolă.

Curând după aceasta intilni pe Robespierre. Amândoi își întinsă mâinile și se opriră în loc. Pe dinaintea lor vedeau trecând trei căruțe pline cu osindiți, și mai venea încă și o a patra plină cu femei. Robespierre își întorse capul în altă parte. „Ah! se fie toți oamenii virtuoși,” duse el, „ar putea fi arsă gilotina. Când mă gândesc că încă așa mulți — ” și el scese o listă pe care era scris și Tallien.

„Ce sora frumoasă!” duse Tallien. — „Dar totuși nu e bine că se dau poporului în toate dările astfel de priveliști,” continuă el după o pauză, arătând spre căruțe.

„Dar cine le dă? strigă Robespierre lovind cu piciorul în pământ.

„Eu nu,” răspuse Tallien.

„Și eu încă nu, ci iustitia poporului.

Tallien pretinse, că Robespierre se elibereze cel puțin pe femei. Acesta dăcea înse că Tallien nu ar mai fi bărbat, de când e îndrăgostit.

Între amândoi avu loc un violent schimb de cuvinte și se despărțiră ca dușmanii.

Fatalele zile de Thermidor se apropiau. Saint-Iust duse în Convent, că republica are lipsă de un bărbat genial, plin de putere și patriotism, căruia se-i confereze puterea publică, un bărbat care se bucură de încrederea poporului, și acest om ar fi Robespierre; singur el ar putea mântui statul. Comitetele deliberară noaptea întreaga, nime înse nu era înarmat în zorii de zi. Un singur bărbat cuteza se arete un pumnal. Acesta era pumnalul unei femei.

Când anunța Robespierre, că el voește să conducă singur patria. Barere duse: „Vorbirea aceasta e condamnarea sa.”

Așa stătea lucrurile la 7 Thermidor. Lamourette episcopul de Orleans, fu executat. Era tocmă la masă, când i comunicară osindirea. El vorbi forte liniștit despre nemurirea sufletului și cu așa o căldură și elcintă, încât toți cei prezenți se simțiră răpiți. Dar ei totuși nu-l putură mântui. Acest eveniment produse o mișcare considerabilă. Calaul Samson înse își mări competențele. El dăcea că are de tot mari cheltuielile cu caii, cu căruțele și ajutoarele sale, de acea trebuia se i se plătească de acum înainte îndoit.

Pre timpul acesta Tallien era când galagios, când mai tacut era cuprins de frigurile morții pe care credea că o vede, el visa că-i în temnița la Teresia lui iubita, și vrea se o elibereze.

El se rugă încă odată pentru liberarea iubitei sale. „Nici odată,” replică Robespierre, „de ore ce cetățana Fontenay e aceea care te-a stricat. Tu ai tradat republica de dragul ei și de dragul ei ți-ai schimbat rola în Bordeaux. Ea te-a purtat ea pe un copil.”

Cu aceasta se sfârși convorbirea. Tot în aceeași zi primii Tallien următoarea scrisore:

„De la Force, la 7 Thermidor.

„Cetățana Fontenay către cetățanul Tallien.

„Toemai acumă fui încumostințata, ca, mâne am se ure eşafodul. Aceasta se potrivește reu cu visul meu din noaptea trecută: că Robespierre nu mai trăia și temnițele erau goale — mase mulțămăta lașităților voștre acuși nu se va afla în Franța nime harnic de al realiza.”

Tallien răspuse: „Linistesse-te, eu am curaj!”

Și însoțit de furtuni și larmă sosi fatala zi de 9 Thermidor. După cum arată „Moniteur”-ul, acesta a fost decursul ședinței:

când apărū Robespierre, se auzi strigând din toate părțile; „Jos cu tiranul!” — Tallien: „Cer cuvântul. Eri am luat parte la ședința Jacobinilor; și tremur pentru patria: eu am vădut cum se forma armata noului Cromwell și m'am înarmat cu un pumnal spre a face us de el, în cazul când Conventul nu ar avea curajul se decreteze punerea lui sub acuză. (Tallien își arată pumnalul. Aplause vii.) Noi nu voim ca nevinovația se fiă iubilată, noi vrem dreptate. (Aplause noue) Bărbatul, care șede în tribună este un al doilea Catilina.” Robespierre: „Mă rog de cuvânt.” „Jos cu tiranul, jos!” resună earaș din toate părțile. Tallien: „Propun arestarea lui Robespierre.” O voce: „E dovedit, că Robespierre ne-a stăpănit.” Mai mulți membrii: „Se votăm!” Arestarea lui Robespierre se hotărește cu unanimitate. Toți se ridică de pre scaune strigând: „Trăiască Libertatea! Trăiască Republica!” Aceasta a fost ziua de 9 Thermidor.

Saint-Iust, soțul lui Robespierre, un bărbat de un caracter forte specific, încă fu arestat. El revădū odată, în Strassburg pe un prietin al său din copilăria, un oficer, care se făcuse vinovat. El îl strânse la piept dicând: „De două ori laudat fie cerul că te revăd, și ca pot da un mare esemplu de iustitia față de un bărbat care inimă este scump. „Ce-s aceste cuvinte se întorse către escorta sa; Soldați, faceți-vă datoria.” Oficerul îl îmbrătoșă și dădu apoi semnul de împușcare, strigând: „Trăiască libertatea!”

Celea ce au urmat sunt cunoscută, și cunoscută e întreaga terorea ultimului drum a lui Robespierre, începând cu arestarea lui în casa orașului, cum a fost adus în Convent cu falca împușcata, și cum s'a sfârșit viața lui sub ascușul gilotinei. În 10 Thermidor ziua, care fusese hotărâtă ca ziua morții pentru Teresia Cabarrus fu executat Robespierre. În Paris toți erau veseli și iubilau. Poeți cântară ziua în versuri, se arangiară bancheturi de înfrățire, în teatre se predară piesele cele mai alese, și pretotindenea toți serbatoreau. Nici când nu au fost omenii în Franța mai veseli. Temnițele s'au fost deschis, și acum nu mai existau decât frați liberi. „Aceasta e cea mai frumoasă zi a libertății,” duse Tallien în Convent. „Republica triumfează și dă un esemplu, că, toți tiranii din lume trebuie se cadă. Se ne unim acum cu concetățenii noștri căci ziua morții unui tiran este o sărbătoare a sărbătorii.”

Dar însulețirea pentru Tallien nu dură mult. La cinci săptămâni dela triumful său din Convent, fu scos din clubul Jacobinilor. Levasseur i imputa, că a atacat pe tiranul nu din iubire față de libertate, ci din interes personal ca să-i ocupe locul. Lupta în contra lui Tallien se începu, fiindcă îl credeau pe drumul către dictatură. În ziua următoare donna Tallien însoțită de Freron și Merlin de Thionville încuia în chip eroic porta Jacobinilor, fara se fi îndrăsnit careva din cei ce voiau să se adune, ca se-i ice cheile: ei dăseră numai: „Femeia aceasta ar fi în stare se mchida chiar și porțile iadului.” Steua lui Tallien începe a se întuneca, donna Tallien înse se înalță într'un ceriu nou al renumelui ei. Sub Directoriu femeile ajung să se valideze, secura cedează eventailui. Tallien nu mai este decât numai bărbatul reginei, dar el încă a nu resignat.

În 21 Ianuar 1795, decretase Conventul o sărbătoare întru consacarea zilei de 9 Thermidor, și prima sărbătorire a zilei acesteia avu loc în 9 Thermidor anul III-lea. Donna Tallien aranjase un mare banchet de ziua aceasta și invitase pre cei mai remarcabili deputați ai tuturor partidelor. Primul toast îl rosti Lanjuinais pentru ziua de 9 Thermidor: apoi urmara toast pentru deputați, pentru armata republicană, pentru libertate și egalitate, pentru generalul Kosciusco și în sfârșit pentru donna Tallien. Cetățana Fontenay își deschise alónele din ziua căsătoriei sale cu Tallien. Precum mai înainte în Bordeaux, așa și în poziția ei de acum se socotea a drept o femeie cu misiune politică, și ea se și pricepea să-și câștige o influență destul de însemnată. Aici într'o soare la donna Tallien, la care veni Freron, dela Harpe, Chénier și alții se întimplă că odată veni vorba și despre brigadierul Bonaparte și despre ambițiunea lui. Dintre dame era de față donna de Beautharnais. Ea era de părere, că, Franciei nu-i este iertat

să se arunce croii în închisori, de vreme ce are mare lipsa de ei pentru apărare în contra dușmanilor. Salónele dómnei Tallien ajunseseră celea mai renumite în ce privește conversările, și dansul: spaniola dansa cu pasiune și frumos. Pre lângă aceea ea avea un simț viu și profund pentru artă. Intr'o zi aflându-se singură cu barbatul ei i impută acestuia lipsă de energie. Teresia era nedreaptă. Tallien putea se ajungă întocmai ca și Baras, în directoriu, el putea fi asemenea lui Touche ministrul unui împărat, el iubea înse republica pentru ea însăși, republica cu furtunile și sgomotul ei. Tallien neliniștea pe toți iubitorii de mărire, cu ambițiunea sa și mai ales cu aceea a societății sale. Toți se temeau de răzvrătirea de vre-o surprindere. Dect cu atâta mai iute lucrau pentru căderea lui. Acest barbat, care s'ar fi putut împărtași de totă protestatea, și care se lăsă într-o dată condus de o femeie își pierdu încet cu încetul întreaga popularitate. Tribunalele, care îl salutaseră mai înainte așa pline de entusiasm, când fusese acurat acum de regalismul acum de iacobinism! sau, amuțira, căci pe orizont se înălțară figuri noi. Chiar și în salónele Directoriului nu era bine vădit. La acestea se adăuse o nouă supărare. Barbatul jaluz își perdu soția și dimpreună cu ea totă averea și fericirea sa. Teresia i dase mâna în mijlocul primejdiilor revoluției, ba ea l'a și mântuit. Căsătoria ei a fost numai o întâmplare; ea-i dase frumuseța și averea ei; ea i aretă menirea lui, și îl părăsi fiind că nu se înalță la culmea puterii. Tallien nu se gândi se părăsască pe soția sa: el deplângea evenimentele asupra cărora n'a știut domni și se învinua pe sine însuși că și-a petrecut zilele în desmerdări amoróse. El se vedu singur și părăsit. Atunci se hotărî se mergă departe, departe de pământul patriei cercând se uite totul și se-și recâștige, liniștea. Dela generalul Bonaparte obțin permisiunea de a însoți expedițiunea ce porni spre Egipt, țara Cleopatrei. Ah! cum i amintea acest nume pe soția sa.

Dómna Tallien și dómna Beauharnais se întrepuseră la Bonaparte pentru Tallien, și acesta fu denumit ca administrator al domniilor coronoi în Egipt. Bonaparte iubea înse numai mașini de-a voinții sale, și astfel poziția lui Tallien nu dură mult; îmbacându-se în anul 1801 pentru Franța, pe cale fu luat prinsoner de neșce corsari. El merse la Londra, unde barbatul zilei de 9 thermidor, fu primit cu mare entusiasm.

Bonaparte nu-i iertă lui Tallien ovățiunile engleze, el se făcuse imposibil în Paris. Talleyrand și Fouche se întrepuseră pentru el și el ajunse consul în Alicante.

Tallien plecă imediat. Trebui se treacă prin Bordeaux. O, ce mai amintiri il stăpâniră aici. Dar el nu rămase timp îndelungat în străini; El se născuse în Paris și în Paris avea să și moră. În Spania se simțe mai reu ca în Franța. Ultimele zile le-a petrecut în Paris bolnav și uitat, serac și părăsit.

Numai un singur prieten găsi el earăș, în dómna Tallien, care acum ajunsesse priuceasa de Chimay. Ea-îl cercetă adeseori și-l sili se primească neșce ajutore pe cari le-a fost refuzat.

Anii trecură înainte și Tallien trebui să îndure lipsă formală. Sórtea lui ajunse din întâmplare cunoscută lui Ludovic al XVIII-lea aceasta i acordă o pensiuine din caseta sa privată; tribunul poporului era prea sărac, ea se respingă oferta, și astfel se întâmplă, că, acela care votase mórtea lui Ludovic al XVI-lea și care tinuse în închisóre pe Ludovic al XVII-lea trebuie se trăiască din pânea lui Ludovic al XVIII-lea de aceasta binefacere înse nu se împărtași timp îndelungat, căci muri încă în cursul acelu an. Necunoscută i-a fost nascerea, necunoscută și mórtea.

Teresia Cabarrus dîmpotrivă, se născuse ca prinsesa și tot ca prinsesă avea se și moră. Ea a fost lăsat pre domnul de Fontenay pentru al scăpa dela eșafod, părăsi pe Tallien pentru a părăsi revoluția, și se mărită după contele Caraman.

Contele Caraman încă a fost atins de revoluția în mod simțit. El trebui se emigreze și pre când Tallien trăia din scrierile sale republicane, el trebuia se-și câștige pânea cu viorea sa. El se aședă în Hamburg și propunea aici arta pe care o iubea, pre cum instruasă pre Ludovic Filip din matematică, în Elveția. Acestea sunt ródele unei bune educațiuni, într-un timp, când fiecare nu e nimic alta decăt un simplu cetățan.

Caraman era un urmaș al prinsesei de Chimay. El trăi cu prinsesa lui spaniolă în Chimay. Ambiți fiind artiști, poeți și scriitori; teatrul, pictura și musica se socoteau ca și în dreptul lor în vechiul castel. Astfel trăi ea până în luna lui Ianuar a anului 1835. Să dice că, abia se putea deosebi mama de cătra fetele ei. Ședînd ea odată cu ficele ei într'o lojă din opera italiană, toți se întrebau, cine ar fi acestea patru surori frumoase. În órele ei celea din urmă porunci se fie duse într'un jeli, pe balconul castelului. Ea-și întorse ochii cătra Paris, cătra Spania, cătra sóre. Intreaga ei viață i trecu pe dinaintea ochilor. „Ah!“ dîse ea, „nu a fost numai un vis?“ Dicând acestea muri.

(Fine.)

Enea Pop Bota.

Se nu-l iubesc?

*Se nu-mă mai dici nici c'un cuvânt,
Se nu-mă mai dici că mor...
Se nu-l iubesc? chiar si 'n mormânt
Eu așa intra cu alui amor
Atâta îl iubesc...*

*Dăm pace dar focului meu
Ca să-l iubesc, nu mă opri,
Căci ca pre el, pre Dumnedeu
Din ceriu dacă-l mai știu iubi...
Și-alui se fiu voesc.*

*Da, îl iubesc... și de-oîu trăi
Iubirei stavile se-î pui
Pe foc se știu că m'ai pripi
Să poți nici tu, nici altu mui,
Căci pentru el trăesc.*

Antoniu Popp.

La cules de bureți.

Versuri.

*Gârbovit, de ană, de vreme
Umblă-a cere un moșneag.
Paș de paș el stă și geme
Rădimându-se 'n toeag*

*S'apoi er un paș i-o cale
Catră alta casă 'n sus...
Așa slab îl prinde jalea
De junețea ce s'a dus.*

*Cum umblă și-a fost, odată:
Tare, mare și voinic!
Ați i-e soțea ne 'ndurată,
Ați îi pare că-i nimic,*

*Un tocag — soț betrâneță —
Lacrămă crude și suspin:
Etă semnele rieții,
Ce măi bate 'n a lui sin.*

*Mai e mort de junețate
Și el umbla a cerși
Și se luptă și se sbate,
Ca i-e voia-a măi trăi.*

*Paș de paș e mai aprópe
De lăcașul morților
Și-obositele-i pleoape
Să le 'nchidă nu i-e dor.*

Aurel.

După ani de suferință.

(Novelă.)

Il cunoscem așa de bine și totuși nu îmi vinea se cred așa de tare se schimbaseră. Il vedeam de multe ori preumblându-se singur, gânditor pe țermul Oltului, gesticulând adesea, clatinând din cap;... apoi oprindu-se și privind lung în valurile turbate ale Oltului, ca și când ar fi voit se le întrebe despre ceva. Trecuți pe lângă el, îl salutai — el se uita lung la mine ca și când nu m'ar fi vădit nici odată, apoi fără se facă vr'un gest își întorsese încet, capul și începu a-și țese planurile sale mai departe... Cât s'a schimbat, cugetai eu în mine o nenorocire de sigur... o nenorocire!

* * *

Era în anul 187*... înainte de începerea rebelului pentru neatarnare. În satul X... lângă Olt, trăia părintele Vadean, împreună cu familia s'a constătoare din preuteasa și 3 fete. Traea fericit căci de — era popa cu dar — și fiind cunoscut în întreg ținutul, nu e mirare că alergau mulți necagiți la el se le facă slujbă și se le ceteasă.

Am dis că avea trei fete dintre cari cea mai mare cu numele Măriora — cam de vre-o 16 ani — i era mai plăcută părintelui Vadean. Fată mare... nu e mirare că i scotea mamei sale perfi albi mergând la toate petrecerile.

La petrecerea din urma s'a întâlnit cu el... care tocmai atunci depuse bacalaureatul.

Era tiner, frumos, cu ochii căprii, per castaniu buelat... idealul Măriorei. De multe ori stăteau muți unul în fața celuilalt, gândurile lor sburau pe aceeași cale... Măriora se credea nedespărțită de el, credea ca numai a ei va fi. Trăiau ambi numai, din speranțe, numai din visuri... Preuteasa — o femeie unică în felul seu, adecă o adevărată socra moderna, promise mâna ficei sale primului pețitor... căci dór era avut.

„Dar trebuie se îți spun că nu'l iubesc“ i dicea Măriora plângend, „și nici odată nu voiu merge după el... mai bine mortă...“ Părintele vedea și el reul, dar regret că trebuie se ve spun sincer, ca nu cuteza ai dice o vorbă preutesei; o vorbă numai... și și-ar fi aprins pae în cap...

În casa părintelui Vadean era mare jale... căci Măriora disparuse fără de veste. Preuteasa numai nu își smulgea perul de necaz: ér părintele Vadean cădu în melancolie. Ochii vineți, blandi i erau băgați în cap... nu se mai interesa de afacerile familiare ér acasă vinea forte rar numai când il chinua fômea.

Despre Măriora n'au audit nici o veste, deși trecura lunii după lunii, căci ea se duse într'o manastire ca se nu-i mai audă nimenea de nume. Avea se stee călva timp până ce se va introduce în ord. până va învăța celea ce se țin de ordul sacru.

Și Măriora cea vesela de odinioara a devenit gânditoare... melancolica ca și tatăl ei. Plangea adese-ori în somn și rostea vorbe ne înțelese, il chema adesea pe el pe nume. La închinat... i se umpleau ochii de lacrimi și o raza de durere i se ivea pe față. Și...

Să începuse deja rebelul cu Turcii și calugaritele au fost duse la ambulanți ca se îngrijască de ostași, de lei coi raniți:

În ambulanța ajunsese și Măriora cu venitoarele ei surori în Domnul. Îngrijea de raniți, le lega ranele... le ajuta. Într'o di au adus mai mulți raniți ca totdeauna. Iți slășia inima vaetele și gemetele acelora. Ii pusera pe toți în paturi curate. Preste nopte călugăritele se perondau în fie, care chilie. Astfel ajunsese și Măriora în o chilie unde erau noți raniți aduși.

În chilia abia luminată într'un pat în colț zăcea unul fără de conștiință. Fața galbină, buzele vinete, ochii închiși, părea mort. Măriora mergea de la un pat la altul și povestea cu câte unul cu care se treția. Odată ochii i se pironiră pe față celui ce zăcea fără de conștiință și scose un țipet de...

Era el, il recunoscui îndată. Cât se schimbaseră!

Să duse lângă pat, ședea, se uita lung la el și căută rana, și un siroiu de lacrimi ardătoare — cum numai femeile pot versa, i cădură pe fruntea lui albă ca de sticlă. El se mișcă un pic dar ochii nu putea deschide.

Măriora nu se mai putea reținea și i depusă o serutare pe fruntea lui rece ca de ghiata. Noptea trecu cu mult mai repede de cum voi ea. În ziua următoare se ceru tot ea ca se îngrijască pe morboșii din acela despărțement al ambulantei.

Cam pe la ameați el își veni în fire, se deșteptă în fața zimbitorii a Măriorei, dar acest zimbet al ei era o poveste tristă. Un oftat adânc scosera ambii de odată. Și câte n'ascunde un singur oftat?! El îi întinse manile slăbite, aproape fără de viață și o cuprinsă așa dulce, atât de blând; că uitându-se unul în ochii celuilalt începură ambii a plânge, plângeau de bucuria revederii neașteptate.

Își povestiră unul altuia toate chinurile toate suferințele de când s'au despărțit. Ii spusă el cum ajunsă la miliție, dacă a vedut că nici odată ea nu va fi a lui. Apoi că nu peste mult s'a început resbelul, și voca mai bine se moră decât se mai trăiescă așa chinuit, așa torturat de dorul ei. Și cu acest cuget s'a aruncat orbesce asupra Turcilor, în fruntea unei cete de soldați — era locotenent. Inse la vr'o călț-va pași rămase jos și de atunci

el n'a mai știut nimic până în momentele acestea. Nici penelul celui mai eminent pictor n'ar fi putut se infățișeze expresiunea feței lor în acestea momente.

La îngrijirea medicilor și a Măriorei rana i se vindeca din zi în zi și pe când se fini resbelul și el era sănătos. Intr'o zi sosi (porunca) ordinul ca cei sănătoși să se ducă la București: Ziua acesta era cea mai grea pentru ei, dar mai ales pentru el... Cum se lasă el pe biata Măriora... cum să se despartă de ea?... Era ceva grozav. Măriora nu știa nimic de ordin. Il vedea pe el așa de trist așa de îngândurat și nu își putea da samă. — „Spune-mi dragule pentru ce ești așa de indispus și supărat astăzi, mai mult ca orî când? Nici când erai morbos nu erai așa!”

— El voi se vorbească dar vocea i se oprî în grumați și făcu cu capul un gest de desperare, apoi își duse batista la ochi.

Un curățitor de zăpadă american.

Ea îl privea lung... ca și când ar fi voit se-i cetească din față ce voesce se dică.

În fine el i spusă de ordin și că știe bine că ea nici odată nu va fi a lui.

— „Voiu părăsi mănăstirea” răspunse Măriora hotărîtă. El i întinse mâna, apoi o sêrută blând și plecă în capitală, neliniștit și neîncredător.

Preste câteva luni la o biserică din București, înaintea altarului între lumină stătea Măriora și un căpitan, cu capul plecat și cu manile încrucișate.

Și când preotul o întrebă că din voca proprie a făcut acest

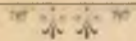
paș ea dădu din cap, o lacrimă i pică din ochi și dise: „după anî de suferință.”

* * *

Ferbea tot satul X... de bucurie iar la casa părintelui Vădean. e veselie mare. Tot satul vorbea numai de reintorcerea Măriorei căsătorita cu un căpitan frumos. Părintele se făcu vesel și își îmbrățișa fii.

Er preuteasa când vorbea de măritatul celorlalte două fete dicea blând: „după cine ve place.”

Stefan V. Velțian.

In dorii de di.

*Pădurea 'n răsărit de sora
Din somnu-î lin s'a deşteptat.
O noapte 'ntregă a lăsat
Să tacă gura-i cântătoare.*

*Cu farmec dulce 'ncep în luncă
Să cânte paserile 'n chor,
Pe când trediți din somn ușor
Es omenii în câmp la muncă!*

Aurel.

Un ideal.

Victor desamnă. Ce ore? Un cap, un cap de femeie, de fecioră, un cap, care prin trăsurile lui caracteristice, prin căutătura lui, să formeze întreg întreguț idealul său. Și are Victor un ideal admirabil. Nici mâna nu-l înșală, a învățat el a desemna și prin puține linii de cerusă face să apară în profil pe hârtia alba, o frunte lată, un nas grec, ce cu atâta finețta și proporționalitate se prinde deasupra unor buze reci, pătimase, dintre care cea dedesubt e puțin mai trasă, încât totă făptura, după ce-i iese la iveala un ochiu unghiular și o barbă ridicată, puțin cam ascuțită, cu o așa seriozitate și noblețta și-se presentă, încât la cea mai mică greșală în contra esteticeii și-se pare, că s'ar ridica o mână spre a-î pedepsi cutezanța inchipuită. Iar Victor de ani de zile cată acest ideal printre muritori, și dacă nu-l află, se indestulesce a îl desemna prin câteva linii, a-l face de cel puțin dece ori pe acela-și petec de hârtie. Acum iarăși îl desamnă și par-că mai frumos ca alte dăți. Prin două lenii curbe îi strătae pieptul ridicat dându-i întregii figurii caracterul unui bust, făcând să apară mai marcantă dureroasa realitate, ascunsă într-o figură rece, de piatră cu inimă cu tot.

„Privesco! acesta-i idealul, pe care paș de paș îl urmăresc fără de al ajunge, și care singur numai poate fi părtaș dorului inimii mele” — dice Victor ridicându-și ochii spre o figură înaltă, ce cu nerăbdare aștepta în picioare dinaintea lui, spre gingașa Augustă.

Să o numesc așa? de loc nu s'ar părea nimerit. Nici o gingășie în întreaga ei făptură, mai mult o voluptate, o nervosă voluptate pe carea nici resignanta cea mai mare nu o poate șterge din trăsurile feței sale. Dar are o inimă gingașă, prea simțitoare, în care de mult a pregătit cuibul spre a da loc de repaus ei de dulce visuri unei paseri călătore. Și pentru Augustă nu mai erau alte paseri pe lume, decât Victor. Pentru Victor traesce ea de un lung timp încoco, pentru el gătesce ea întreg locașul inimii sale, pentru el e rezervată cea mai dulce privire, cea mai dulce vorbă, cel mai călduros salut și încă câte lungi suspine din un piept de fecioră despice aerul în urma pașilor lui. Da ea îl iubește pe Victor cu totă puterea dragostei din piept, dar pentru aceea nici odată nu și-ar fi căleat pe inimă să i-o spună aceasta. Un singur cuvânt așteaptă de pe buzele lui, numai unul singur în urma căruia să se arunce în brațele lui, să fie fericită așa precum dorește ea să fie.

Sermana Augustă... acumă e silită a sta în fața acelei speranțe ce i-se pare percută și nimicită pentru tot deauna, Victor are alt ideal, altul care nu-i seamănă ei, pe care îl cată de mult, pe care nu-l află și care nu-i ea.

Cu o convulsivă mișcare a buzelor privesc ea tintă în ochii lui Victor, care liniștit îi întinde bucata de hârtie cu idealul său. O putere electrică îi cuprinde tot trupul și cu mișcare spasmodică îi smăcesc hârtia din mână, voind par-că a nimici a șterge prin

-o suflare acel ideal care „singur numai poate fi părtaș dorului inimii mele.”

„Da acesta-i idealul mamei, așa?” erupse în fine Augustă, cu o voce trămurătoare puțin cam ironică.

„Parcă seamănă cu cineva, cu o statuă, cu o figură antică a vechilor greci? Nu?”

„Posibil că seamănă, și dacă știți de prisos ori ce întrebare.”

„Ei bine, dar te asigur, că încă o Ariadne nu se va mai născă în lume de dragul mamei, d-le Victor!”

„Stimabilă!?... și dacă chiar nu s'ar fi născut și nu s'ar născă mai mult o astfel de ființă, n'ar urma de acolo nimic și în fine...”

„Ba în fine ar urma, că mamei, ca un om de parolă, nu ai mai putea consimți și iubi pe nime, care nu ar avea darul de a seamăna cu Ariadne, și atunci vei peri cu chipul ei în mână, retras de lume, căci nu se va afla nime, care să-ți dec un ghiem, pe firul caruia să poți eși din labirintul visurilor mamei.”

„Se poate că ai dreptate, dar pentru ce le spui toate acestea cu o nervositate, care nu am observat-o până acum în ființa d-tale? Îmi permiți să te rog a ocupa loc aci lângă mine.”

„Cu totă plăcerea”

Augustă se aședă la dreapta lui pe canapă, până când ochii ei caprii măsura din cap până la talpi pe őspele său, par-că spre al cunoșce mai bine. O seriozitate grava și neobișnuită apare în fața ei și îi sta cu mult mai bine așa. E atât de drăguță Augustă își dice Victor în sine, privind cu încordare în ochii ei, precând mâna-i tremurândă se încerca a cuprinde mijlocu-i rotund.

„Ce te-ai supărat pe mine scumpă dșoră?” și încet se aplicea cu fața spre fața ei bălac.

„Poftesce și-ți serută pe Ariadna mamei! Adio!...”

* * *

E sara. Cîripit de paseri se aude de pe ramii acășilor din alea din fața. Jahnice acorduri de pian te face să crești, că dșora Augustă e tristă. Nici odată n'a cântat ea cu atâta doiușie ca acum. Și ore de ce? Inima ei o știe.

„Sa supărat el ore pe mine atât de tare? O! nu pot crede și-apoi îl cunosc de un om atât de bun. Dar mi-e rușine. Sermanul Victor! Pentru mica lui cutezanță eu, eu care altădată aș fi dorit să fie și mai cutezător, să-l pedepsesc în acel mod, eu care am cercat totă ocaziunea să mă pot simți aproape de inima lui, și atunci, când mai aproape eram, să-l resping? Și pentru ce? Pentru un caprițu nebun, pentru sinceritatea lui, pentru o inchipuită și neexistentă Ariadne?... Victor scumpe! Vino! vino acum și nu vei mai afla pe încăpăținata Augustă de ier vino să-ți mărturisescă totă taina inimii mele, să te rog frumos, să mă ierți pentru cutezanța mea.”

Dar Victor nu vine, și Augustă cu ochii umezi de lacrimi.

cu inima palpândă, parcă — ar fi severșit o crimă se ascunde în brațele lui Morfeu, pășește în câmpul profundelor misterii ale nopții.

* * *

Orologiul suna dece ore.

O rază de soare se furișează pîntre perdele și tremura ușoratică asupra unor șire încă nesbicite, pe măsuta d-șorei Augusta.

„Stimate d-le! Scusă-mi cutezanța, că te rog se vini puțin până la noi. Cu stimă. Augusta.

* * *

„Cinei? Poftește!“

O epistolă mă rog pentru d-șora.“

„Ah! epistolerul? mulțămesc, mulțămesc.“

De unde ore pote fi epistola acesta. De la el? nu prea am speranță, dar se ved.

M. Stimată d-șoră Augusta!

Motto: Pe acea d-șoră, care la prima încercare și mai ales la prima cunoștință ar fi atât de fără spirit, cât se-ți conceedă a depune un serut pe buzele ei, fie cât de dragute și de gingașe sau pe fața ei; se o desprețuiesc.

(Din cartea legilor inimii: despre dragoste 5. §.)

Știind că ai o inimă atât de nobilă și bună, cutez a-ți adresa

acesta epistolă, pe care îți stă în drept a o ceti, eventual a o arunca în foc.

Dar n'am a face cu eventualități. Inima mea nu voește se înghiță paharul unor nouă suferințe, ci te rog se-i ierți cutezanța de ieri, și încredută în nobleța d-tale se presintă cu așa sinceritate, încât ori când pote se-ți deschidă cartea tainelor sale spre ale cetii cu ochii vii. Veți potea ceti acolo, că ea din momentul în care i-ai răsplatit atât de după merit cutezanța sa, păstrează într'ensa numai pentru d-ta întregă sfîntenia amorului său, că numai d-ta poți corăspunde mai mult idealului pe care de mult l'a săpat într'ensa. Scumpă Augusta, D-ta ești Ariadna sufletului meu. Te ador și în visurile mele.“

Sincer până la mormânt:

Victor.

* * *

În otelul „Hungaria“ din B. un domn cetesce cu mare har din o foie humoristică următorul „hymen:“

„D-l Victor R. neputend se-și răsbuma pentru palma ce o prînit'o dela d-șora Augusta D. în urma unei încercări de a o sêruta; a luat în căsătorie pe sus numita d-șoră spre ași putea resbuna ulterior. Felicitările noastre.“

De sigur pe d-l redactor nu l'au învitat la nunta lor, eu-gețam eu întru mine.

Sabin.

Te-ai dus de mult...

„Te-ai dus de mult și nu mai vii
Deși 'n atâtea rënduri
Ți-am scris se vii, se sbori de poți
S'alungi a mele gauduri...“

De când te-ai dus cu pace n'am,
O! n'am o di senină —
Deci vino, sboră decă poți:
Durerile 'mî alină.“

Aurel.

Revedere.

Din ungurese.

Paul Fort era maestru de lemn și ca atare construia năi.

De ore ce în fabricile de năi nu avea continu ce luera s'a dus într'un orășel de pre termurul mării unde se indatinau pescarii a debarca. Aci afla totdeauna lucru.

Sau pregătea vase de ținut pesci, din lemn reșinos sau borduri la năi și lopeți de plutit; er' când soseu pescarii tôte le vindea pentru bani frumoși. Trăia simplu și monoton, căci altcum nici nu se putea în acest mic orășel. Dumineca mergea la biserică, Lună la poștă. Nicî pre una nu le ar fi negles.

Își iubea tare părinții: mamă-sa nu trăia pentru acea numai a se roga pentru ea; tatăl seu om bătrân era un serman diler în Paris.

Pentru dînsul, Paul, nu numai se roga dar și luera, și din agonisela sa trimitea acasă în totă luna cățiva franci. Bătrânul cu acea resplătea iubirea fiului său că-ți scriea în totă săptămâna câte o epistolă. Nu era acesta lucru bagatel. Epistola care sosea în totă Lunea, susținea viața fiului!..

Odată avu bun câștig. Fiul își bătea capul că ce fel de

bucurie ar putea face tatălui seu cu bani. Lunea proximă când mergea la poștă încă se augeta tot la acea. Acum însă magistrul poștal îi dice pentru prima oră că: Paul Torst nu are epistolă!

El nu-și putea închipui că pentru-ee nu are. Doră va fi morbos tata? Nu, acesta nu se pote, dice el în sine, căci doră atunci mi-ar fi scris eșonoma, precum mia scris și acum 6 luni când cu ocaziunea unui foc s'a fost ars la o mână.

Doră nu are bani? doră s'a superat pre mine? Acesta se pote, căci și în rëndul trecut, abia iam trimis 30 de franci... dar dacă n'am avut mai mulți...? Acum am! îi șoptea o voce din lăuntru! Da, acum am! si cu ochi ageri cercă o asēmnațiune și scrie pre ea: o sută franci, și plecă la poștă.

— Chiar acum ț-a venit epistolă! îi dice magistrul poștal întîndu-i o epistola de colore sură și de o formă oficiosă. Aceea era scris în epistolă că tatăl său a cădut din o înălțime mare și s'a rânit greu la cap... și acum dăce în spitalul St. Clotilde. Dacă voesci al mai vedea vină fără amănare căci viața lui nu e sigură...

Paul nimicesce asemnățiunea; banii trebuiau acum pre bilet de călătorie...

Urcă trenul care ducea spre Paris; a călătorit în pace și numai câțiva kilometri îl mai despărția de Paris, când în apropierea garei Quest la ajuns o nenorocire — care fu totodată stersitul lui. Din cauza unei erori capitale, trenul în care se afla s'a ciocnit cu un alt tren accelerat care venea din Paris și între mai mulți pasageri Paul Fort încă a căzut jărtfă.

Numai de cât s'a dat ordin, și din casarma din apropiere a venit un despărțământ de saniteți și a transportat pre nenorociți în spitale.

Paul zacea amorțit și plin de sânge pre pardosela de petrii. Caputul nu era pre el, pote că din cauza căldurei s'a fost desbrăcat în cupeu, sau posibil că în sgomotul și iritațiunea cea mare i la luat cineva eugetând că va afla bani — cea ce e tot atâta, pentru-că și de altcun numai de aceea trebuia ca din cele aflate în el să se scie numele respectivului.

Le-au aplicat legături improvizate, iau pus pe trăsuri și au plecat.

Medicul militar care conducea transportul a îndrumat pre visitii la anumite spitale. Paul a fost trimis în spitalul St. Clotilde.

* * *

No, acum vine rândul la D-ta! — dice servitoriul spitalului — având un șurț alb înainte cătră un morbos a cărui cap era greu rănit, și acum se află în fața unei operațiuni periculoase.

Morbosul era mai uscat cu fața intrată în lăuntru cu barba cărunță a cărui nume era: George Fort.

— Oh, barem de mi-ar sosi fiul înainte de operație! Oh, de l'aș vedea barem odată! Cine știe mai trai-voi după aceasta operație!?! oftă bietul bătrân.

Nu preste mult doi junți venjoși vin cu un pat de ambulanța aședă cu grijă pre bătrân în el și acesta făcânduși cruce plecă la operație.

Erau doue ore după amedei când l'au readus.

Operația precum spun a succes eminent. Decumva nuse va ivi eeva complicație, morbosul remâne în vieță.

Pre la trei ore în spital se nasce mare larmă și confusie aduceau câteva jertfe a unei mari catastrofe de tren. În chilia răniților erau patru paturi goale lângă patul în care numai mai înainte au operat pre George Fort.

În urma sgomotului atât de mare bătrânul inceptu a-se tređi din amorțală și a se văieta. când însă vedu pre tinđerul pre care tocmai atunci j'au adus în lăuntru și l'au aședat pre patul vecin, strigă ca un desperat.

— Fiul meu! copilul meu! și inceptu a se văieta. Nu voi i a se liniști, voi a se scula cu puterea ca se pōtă cauta în fața vecinului adecă a fiului seú.

Ingrijitoriul abia il putea ținea. Șcia că dacă morbosul se scolă numai pre câteva minute, se în cepe curgerea sângelui și apoi nu mai e scăpare.

— Aci e copilul meu duceți-me la el!..

— Fii liniștit, va veni îndată, acum încă nu e aci! — fu respunsul. Acea nu eugeta nime că cuvintele bătrânului nu sunt eflucul morbului seú, ci acela insemna tristul adevăr. Acea nu-și întipuia nime cuncea chiar fiul seu đăcea lângă el.

Bătrânul a fost neliniștit și mai departe, dar și de aceea scapă nu preste mult căci pre la 7 ore ș'a dat sufletul.

Vecinul seu — adecă fiul — îi urmă încă în dimineța đilei următoare fără ca se mai fi venit în ori barem pre o minută. îi îngropară pre ambii.

Trei românce din Năseud.

Unde este fericire pre pământ? Numai în credința care ne spune că Paul și George în aceeași dimineța intru adevăr erăși sau revedut.

Marga.

Departe.

Departe, dup'un nor întunecat
Dispăre-o stea, luceafăr dulce, blând;
Sperez că erăși se va revedea
Va luci mai viu, mă suriđind.

În peptul meu scânteca risatōne,
Candela sântă 'n inima cea vie:
De vine-un nor, de suflă vintul tare
Să stinge 'nct. dispăre pe vecie.

Sabin.

Pițărăii.

Mai sunt încă câteva zile până la crăciun și copil din tot satul, unde numai se întâlnește, întind lungi divanuri, se înțeleg câți și cum să se grupeze în presara de ajun, unde să se adune se dormă atunci, ca în dimineața de ajun până în revărsatul zorilor. Într-o cetăție de așa numiți „pițărăii“ se plece la colindat. Îmi place să-i aud cum discuțiază!

Parcă m'am rentors ăraș la zilele copilăriei. Eram și eu „pițărău“; câtă bucurie simțiam când sosea presara de ajun!

Înzădar toate încercările părinților a me împedea să dorm eu noaptea aceasta acasă: o, mai bine aș fi murit!

La uica Petru ne adunasem toți băceții de pe ulița noastră, cei cam de o vrăsta.

Pe un pat de fân, așternut jos pe vatră ne am întins cu toții, așa îmbrăcați cum eram. Apoi ris, chicotit și mai pe urmă puțin somn.

Tot așa fac și acum copil din satul nostru. Abia trece meșul nopții și cel mai sprinten din oștea mica ce dorme în florii de fân sare strigând: săriți se mergem! strigătura nu se mai repetesece căci cu toți sunt în picioare, așa's de bravi.

Fie care își apucă bota, arma pentru câni din sat și după ce capeta dela stăpânul casei câteva nucii pornesc la vecini și-apoi mai departe.

Omenii din sat sunt pregătiți pentru pițărăii și îi așteptă cu nucii, alune și chiar cu colaci.

În voreții sub fereastră strigă corul de copii.

Bună ziua lui ajun
Că-ți mai bună a lui crăciun
Că-ți cu mei cu pureei
Cu păstorii după ei.

Acesta se repetesece mai de multe ori. În casă se aude o mișcare. Cineva se scolă din pat, își mai întinde făcele printrun căscat greu somnuros, apoi întreabă: câți sunteți? la apoi ciurul de pe masă, cu nucii sau alune, cu bombe de grâu, cucuruz, păsulă s. a. lasă afară și din grăunte arunca peste pițărăii apoi împarte nucii, la fie care câte 2 sau 3.

În alt loc pițărăii sunt primiți mai bine. Stăpânul sau stăpâna casei îi chiamă în lăuntru, îi pune se ședă pe o perină ca se ședă clocele (closecele) vara pre ouă — apoi le împarte colaci sau nucii.

Pe alocurea le mai merge și reu colindătorilor, căci strigă mult și în fine nu capătă nimic. Dar își știu ei răzbuna; schimbă strigatul încât vai de gazda ce-și aude, inse o și iau la sănătoasă cu o casă mai departe.

Dimineața apoi urmăză pruncii cei muceii și fetițele. Acestia sunt mai bine primiți căci mai capătă și cârnați pe lângă nucii.

Ziua de ajun o petrec pițărăii spărgend și mâncând la nucii și alune.

Acesta e o datină ce se practică cu deosebire în jurul Lugosului.

Petruț.

Fragmente din viața și operele lui Andreiu Mureșan.

Poetul A. Mureșan s'a născut la 16 Novembre 1816 în Bistrița, cetate liberă regescă în comitatul Bistrița-Năsăud.

Tatăl său, Teodor Mureșan, om sciutor de carte, piț și deștept era morar în Bistrița, unde ținea în arândă dela Dengler și Herger, o moră de scortă de argăsit în „Strada de după casarmă“ („Hinter der Kaserne“). Mora acesta mai stă și până adă împreună cu casa natală a poetului și se află în proprietatea lui Carol Dengler. Mora e reinnoită, dar casa este în o stare de tot disolată și ruinată, și se folosește numai ca un fel de șură.

Valurile politice în patria noastră și în România, mai cu sanna de la 1842 în coce, începură a cresce tot mai tare. Poetul nostru care cunoscse toate durerile națiunei și le simte și el până în adincul inimei, începe a deveni tot mai serios în concepțiunile sale. pe cari se vede nedisputat influința împrejurărilor politice, în cari trăiră el și poporul său.

„În viața socială dice George Bariț — mai era încă tot acel Andreiu vesel și glumet, cântăreț și dansător de frunte; dar când îi venia inspirațiunile sale, dispărea dintre noi și numai în altă di me chema la preumblare spre a-mi comunica vre o lucrare a sa ca se vedem, pôte trece, ori nu, prin forfecile censurei triple. Era greu cu censura triplă, căci de și scăpa print'uma, tremura dinaintea celor două de la Cluj și Viena.“

După 1840 vedură lumina cele mai frumoșe producțiuni poetice ale sale, prin cari „a contribuit puternic a nutri sentimentul de mândrie națională în popor.“

Din 1841 este „Așa mi-a fost ursita, Resumet, O panoramă în vis și La musa mea. La 1842 apare „Alt resumet, Cătră nori. O plimbare la lună și Cătră merlă, ăr la 1843 Glasul unui Român, La serbarea aniversării lui Bibescu, Cele două capății gole și Morteș și candidații ei.“

Din 1844 cunoscem de la Mureșan numai poesia O privire peste Carpați. Anul 1845 e mai bogat. Din acest an avem O privire preste lume, Un suspin, Viața la câmp și la gradine, Conținerea și Împăratul și archimandritul, la 1846 serie numai Asinul cu trei proprietari și la 1847 poesia Orb și orb.

Afară de trei-patru poesii de amor, cum sunt: Cară merla. Cătră nori. O plimbare la lună și Așa mi-a fost ursita, în cari își cântă nefericirea și se tinguesce contra sorții — acum poetul se întorce la subiecte mai mărețe, cum sunt: O panoramă în vis. O privire peste lume. Orb și orb, în cari vedem, că se ocupă cu sorțea celor răi și celor drepti, cu deșertăciunea lumii și cu sorțea amară a celor orbiți de trândăvie, tiranie și închipuire. Dar cu deosebire subiectele patriotice sunt acelea, pe cari, acum inflăcărât de speranță ori deprimat de sorțea neschimbată, acum revoltat de nedreptățile viclene, le cântă în cele mai frumoșe poesii ale sale. Cele două Resumete te sgudue cu totul, unul prin începutul:

O puternică ființă, ce cu 'naltă măestrie
Ai constituit pământul, ceriul și-alte câte sunt;
Care-ai pus sorelui metă, lumii lumină se fie,
La lună, stele și vinturi, să se țină de cuvint!

.....

La tine-mi întorc privirea, spune-mi, o ceresc Părinte!
Cui ești tată și cui vitreg, cari ți-su fiți adeverați?
Care lege-ți e mai sfântă și ce fel de rugăminte,
E la tine mai primită, de seraci ori de bogăți?

Cel-alalt cu sfârșitul:

... Judecă Tu Domne! Căci a Ta judecată
E sfântă ea și tine, Tu nu scii părtini!

A Ta cerească față e singură ne petată,
Tu unul ai putere la toți a respăti!

De pe la anul 1841 până la 1848 ceea ce el cântă este suferința și durerea poporului român cu sbuciumarea sa cea de moarte. Cu soarta, și cu viitorul acestuia se ocupă de aici înainte, și nu cu persona proprie ori cu amorul, pentru care acum nu mai este timp, când e vorba de petecul de pământ ce l-aș eredit de la străbunii tei, și er trebuie să-l perdi; când e vorba se mai fi o dată liber, ori se pieri rob și apăsător în catenele sclaviei.

Lipsa de însuflețire, de entuziasm în nămul său îl face se desprinde. Își revocă trecutul măreț al poporului său, însuflețesc prin el și dă exemple tinerelor mlădite. S'ar putea dice cu drept cuvânt, că în trecut a trăit și s'a entuziasmat; în presente a suferit și a îndemnat: în viitor a sperat.

„El mărește un timp — dice Aron Densușan, — la care nu ne mai putem întorci. Decăderea națiunii nu este vina ei. Injuria timpurilor, tirania asociată a popoarelor conlocuitoare și marginase, invidia, ura credită asupra unor fiți ai acelu popor, care subjugase odata lumea, éta ce ne-a imbrăncit pe noi. Dacă poetul vede generațiunea decădută, acesta n'a cauzat-o generațiunea, ci a moștenit-o de la părinții săi. Fără îndoelă sunt mai vinovați părinții, cari sufer a fi călcați în pulbere, de cât fiți, cari s'au născut și crescut în pulbere, din care este cu neputință a te înalța și a te scutura de-odată.”

Cele mai perfecte și mai frumoșe poezii ale sale din acest timp sunt: *Glasul unui Român*, *O privire de pe Carpați* și *Un suspin*.

În *Glasul unui Român* se revolta vedând, că Creatorul știe despre un verne, dar despre un popor nu știe, cum se sbuciumă și amărește; apoi chiamă eroii din trecut, se marturisesc, că nu s'au învrednicit de atâtea rele, ce cercă strănepoții:

Eșiți voi umbre morte, eroii gîntei mele,
Și dați dovedii la lume, ce-atât va innegrit!
Strigați în gura mare, că voi de-atâtea rele,
Ce cercă strănepoții, nu v'ați vinovați!

Apoi încheie cu convingerea, că Românul nu pere nică o dată:

De face omenimea, va da glas stîncea în munte,
Și apele un vuet, prin ton nepomenit.
Nu mai e timp s'apue un gen, ce-a mers în frunte
La totă năvălirea, ce țara-a copleșit.

Nu mai e timp s'apue un gen faimos în lume,
Nutrit prin o mimune, din dăi provenitoriu,
A căruia mărire, virtute și renume
Pusese sub picioare pe-ai lumii domnitor!

Nu mai e timp s'apue o viață strălucită,
Ce-a, dat în decă de secolă din sinul său eroi!
De-a și supus-o soarta de-a fi nefericită;
Resare-î inșe steua și scapă din nevoi!

În o privire de pe Carpați, în acésta voce desperată a Casandrei, cum o numesce Aron Densușan, vedând poetul pericolele și întrigile, ce amenințau poporul român cu perire, începe întâiu în ton puternic și plin de amărăciune mai până la desperare:

La voi mai am speranță, copaci dedați c'o soarte
La care vă împinse Osmanul cel păgân!
Subt voi în timpuri grele, în ora cea de moarte,
Se recoriau străbunii, ca și în al mamei sin!

.....

Fagi înclinați de dăle, voi martori câte rele
Trecură peste țară, a cărei pompă-ați fost!

Pređiceți-mă în taină, mai vin furtune grele
Pe fiit vechei Rome, mai ceru-vă-adăpost?

Furtunoși au trebuit, se mai fie anii aceia când speranța poetului se concentrează în aceea, că de va veni un orcan gigantic, care se amenințe cu perire esistența nămului său, el va recurge la adăpostul copacilor dedați cu vijeliile timpurilor, și așa, fiind că pe aceia nu-î va pute smulge, și nemul său va afla mântuirea la umbra acelor!

Un suspin asemenea dovedesce profunditatea talentului său poetic; dovedesce tot o dată că durerile și suspinele lui au fost acelea-și, cari au fost și ale națiunii române; dovedesce că el a luat și a voit și în viitor se iea parte cu ai săi la bine și la rău, la bucurie și la tristeță, la fericire și la năcasuri.

Din poeziile sale pline de zel și spirit național, se vede destul de clar, că el a nisuit a face câte câte poete face un Român pentru binele și fericirea poporului său.

În poeziile sale din timpul acesta aflăm și câte-va traduceri din scriitori germani, cum sunt: *Viața la câmp și la grădină* din Herder, *Contenirea de gustarea amorului fisic în junie și afară de căsătorie*, *Împăratul și archimandritul* ambele din Bürger și *Tăranul persian cu pomele* din Nicolai.

Din acestea vom lăsa se urmeze aci conținutul *Tăranului*

Casa în care s'a născut Andreiu Mureșan.

persian cu pomele, așa pe cum îl schițează lui George Bariț însu-și poetul.

Un om sărac avea numai o grădină și în aceea un pom, care aducea fructe frumoșe în tot ținutul. Un vecin pretin bun, îi dă sfatul, ca să-și cumpere o corfiță și se ducă pome de acelea tocmai la curtea șachului Persiei, căci își va lua plata îndecit. O face omul sărac; șachului îi plăcură pomele. Pe când aștepta acum bietul grădinar, ca să-î dea ceva, vine șachul încunjurat de toți ministri, tocmai în salonul acela, unde se afla el așteptând respata ostenciei. Dar din întâmplare vede între ministrii regelui un pitic atât de diform, în cât pe bietul om îl umflă risul. Dar a pățit-o, căci piticul era ministrul afacerilor de interne și-l infunda într'o prinsore, unde ședea până în vara viitoare, când regele întrebând după pome de acelea află totă istoria nefericitului. Decă îl chemă și-l întrebă, ce poftesce pentru pome și pentru timpul petrecut în prinsore. Tăranul răspunse: Măestate! să-mă dai un topor, puțină sare, și un alcoran. Cu toporul se taiu rădăcina pomului, cu sarea se o presăr, că nu cumva se mai resară și pe alcoran să mă jur, că nem de nemul meu, nu va mai veni cu pome la curtea din Ispahan.

În traduceriile lui Mureșan pe lângă celea din poezii clasici germani, cum este Schiller, Herder și Bürger, aflăm și traduceri din poezii de a doua mână, ca Ramler și Nicolai.

Din împrejurarea acesta G. B. Duică vre, se constata, că lui

Mureșan i-a lipsit gustul artistic, alt cum nu traducea și din poezii germane necunoscuți.

Not înse răspundem, cu Branicee, că Mureșan n'a avut de ceget, ca se dea pe românește traduceri de artă, nici n'a avut de scop, ca se facă la noi cunoscută literatura germană, ci el a tradus numai piese de acelea, cari mai mult au convenit cu spiritul lui și cu acela al timpului.

Peste tot Andreiu Mureșan a căutat în traduceri mângăiere

sufletului seu zdrobit și desamăgit prin valurile schimbăcioase ale politiceii. Cu valoarea artistică și absolută nici măcar nu s'a frământat, căci nu acela i-a fost scopul dînsului. Chiar pentru aceea în traduceriile sale, nu trebuie se căutăm, și nici nu putem căuta arta, și nici raportul dintre original și traducere căci traducerea lui este mai mult o imitațiune a originalului, de cât traducere luată în sensul strict al cuvintului.

Ioan Raț.

Fără milă.

*I-am dat fată ca bujorul,
I-am dat curte, casă, șură,
I-am dat boi și i-am dat vacă.
I-am dat loc de arătură
Și-am rămas acum săracă.*

*Tote îi le-am pus pe nume,
Pan' și grăul și secara,
Cu-un cuvânt totă strânsura
Și -acum cinstea 'mă e ocara
Și recunoștința ura.*

*Domne ce mi-am făcut mie,
Ce-am ajuns la bătrânețe!
Cine va face ca mine,
Pată ca mine se 'nvețe.
Să se 'ncreadă 'n orî și cine.*

Di. d. rot.

Jertfa amorului nedescoperit.

— Novelă. —

În una din seriile lungi de iarnă, în casa oficiantului M... erau mai multe familii fruntașe, cari pentru a omorii vremea ce părea că numai a silă trece, discutau despre deosebite lucruri, cât interesante, cât neinteresante — mai une-orî ajungeau până la politică... și de acolo la glume.

În un colț mai întunecos, unde rațele luminei nu puteau destul de bine strebate, discutau două domnișore, a căror conversare pe cât se părea a fi de interesantă, pe atât și de serioasă. Una era cu păr blondin, grăsulie, albă și cu două ruje în față, er' buzele-i mai mult tradau o suferință adencă... cea alaltă încă cu părul negru, ochii asemenea și sprincenele imbinat, fața mai mult albă decât rosa, er' buzele-i roșii și vecinic zimbitore, te ademenea fermecându-te.

— „Da, l'am vădut și ađi... e palid, cercul negru ce-i încunjură ochii lui de odinioră vioi, tradează o grea suferință. Mai în zilele trecute era atât de vesel... imi spusese atâtea glume... imi vorbise despre amorul țiganului devenit împărat... la urmă ajunsese a-mi spune și despre amorul propriu... er' ađi... nici nu m'a salutat! Crede scumpă amică, că numa la el cuget... și mai cu samă la... oh momente... momente de fericire, când îți mai reveni...” Tineră copilă cu părul blond și fața senină; după povestirea acesta, devenise palidă, er' ochi ei vioi, erau sealdăți în lacrimi.

— „Eu știu, că față de el ai păstrat multe secrete — că ai simpatizat, sau că dor l'ai iubit încă am presupus, fără de a ști el ceva despre cele ce se petreceau în internul teu, și apoi pentru-ce nu ia-ți spus nimic, de ce l'ai lăsat, ca să se nutrească numai cu speranța, în care deja nu mai crede de mult, o întrebă copilă cu ochii negrii ca fundul iadului.

— „Am acceptat să se declare, dorem un mod de espri-

mare, cât se pôte de clar și deslușit; dar el — oh! mi-se rupe inima — el a fost în tot-deuna foarte rezervat în cuvinte.

— Și de când îl iubesci?

— Sunt mai doi ani de zile. Atunci venise prima-oră în B... sara din întâmplare a fost un concert cu joc, unde am convenit, comunicându-mi, că e strâmutat aici... er' după o cunoscință prospetă, în urmă se declarase, că păstrează un secret pentru mine. Nu mi'l'a spus, dar după cuvintele lui dulci, sincere și ne figurate, putui deduce că mă iubesc.

În focul conversații nostre, era mai să se declare, dar eu încredută cum eram nici nu voiam al asculta. Oh! de ce nu am avut eu mintea de acum! De atunci în mai multe rânduri ne am întâlnit și după ce me saluta cu totă dragostea, cu zimbetul pe buze vecinic cuceritor și mai mult melancolic, în trecut mai arunca câte o privire adencă, care pătrundându-mă până la inimă, mă făcea se ofteze; er' el mergea fără a-mi spune și numai un cuvânt... Mă iubea în ascuns, er' ceea ce simțea, nu îndrăzni a-mi descoperi nici odată, căci nu se încredea. Eu încă îi iueam, tot atât de ferbinte — fără a ști el. Ne iubem împrumutat fără a ști unul de altul și fără a ne fi descoperit ceea ce păstram cu sânceritate er' el în urma acestui amor suferă și e vecinic trist... palid, și tot pare-că e așa de frumos ca adineori... L'am vădut în mai multe rânduri, și era se'l oprese și se-l declar că numa la el gândește... Dar am tăcut... er' acum e atât de trist și des-nădăjduit...

— Și ști cu siguranța cauza tristeții lui?

Da, ș'a descoperit-o unuia dintre colegii lui, care mi-a și comunicat; dar eu în nepriceperea mea l'am luat de glumă. Ađi înse sum convinsă! Sum convinsă că m'a iubit, că e nefericit tot numai din cauza mea, și fără de voia mea, și știu că ađi suferă de un morb incurabil...

— Dör are batere de inimă?

— Nu, cugetele-î continue, și desnădejdia l'au adus la un morb — sufer de durere de pept.

— Și tu ești de firma credință, că din cauza iubirei tale, a ajuns în starea prezentă?

— Declarațiile lui, în posesiunea cărora am ajuns eri, m'au deslușit. De vrei se te convingi cetesce.

Scumpă steluță!

Ochii Matale m'au cucerit, adâncea lor privire m'au fermecat, er zimbetul ce vecinic zace pe buzele-î învolte și fragede, m'au impresionat atât de mult — de ț'am devenit sclav pentru totdeauna. Am simțit că te iubesc, er amorul, ardetor ce îl păstram și nutream cu scumpetate pentru a-ți comunica, dându-mi vre-o dată ocaziune — ma distrus, fără a-mi ajunge scopul, fără a-ți putea comunica și declara că te iubesc, și că sufer ziua, noptea iubindu-te până la nebunie. În zilele trecute, cu regret am aflat fructele iubirei ce am păstrat pentru drăgălașa-ți ființă: căci

și storși... Musteața-î de adineori resucită cu multă îngrijire, acum era în cea mai mare disordine, ma și barba încă-î crescuse... Era atât de melancolic și părea atât de trist, încât fără de voie, am plâns, versându-mi o parte din durere în lacrimile ce-mi podidiră fața. Mi-a spus că m'a iubit, și că sufer de cauza amorului ce la păstrat pentru mine er acum iş ea adio! oh! ce momente! Era se despez audindu-î cuvântul! Eu plângeam cu hohot, er el sta rece ca o statuă de marmoră și nu dicea nimic — se plângă nu mai era în stare; căci ochii lui erau cu totul storși. Și am plâns... er cât am plâns musciu... deorece leșinasem — er mama aflându-mi de urma... m'a dus acasă...

— Și e morbos și palid?

— E aproape desperat după părerea umea, dar în desperarea lui e tăcut și rece, față de ori ce evenimente fie acelea cât de simțitoare. Numai sînte nimic, numai află nicei o plăcere, în nici un lucru, și nicei nu încereă a se distra cu nimic. E tăcut și vecinic rec... Iar cu zimbetu-î rece și cu fata-î palidă, iți inspiră atâta compătimire...

Mihail Butean de Bera

Floriana Butean n. Jucan

acum sufer, și sufer pentru a te lăsa, ca trecând pe lângă mormântu-mi rece, se cugeți baremî, că te-am iubit, fără a-ți descoperi.

Nu stă la îndoială, că gliia rece im-î va acoperi remășițele pămîntesci, și încă cât mai în grabă; căci vermele ce din greu im-î rōde la inimă, mi-a sdruncinat sănătatea, atât de tare încât nu leg nicei o speranță la vre-o fericire pămîntească. De doresci, ca se-mi mai veți chipu-mi aprōpe rece, ađi la orele trei după amiađi ne mai potem întelni, la cornul promenăđii... De cumva ai păstrat ceva pentru mine, te rog depune pe mormentu-mi trist și rece.

Adio!

— Și ai fost, și l'ai întâlnit?

— Erau trei ore când me apropiam de cornul promenăđii... unde spre mirarea mea me întelni cu un tiner de statură mai mult mică decât mare, pe care după imbrăcăminte imi venea cunoscut. Se schimbasesc atât de mult la față, de nu-mi credeam ochilor. Din gras, roșu și cu ochii vii și pătrunđetori, devenise aprōpe numa schelet, cu față mai mult galbină, și cu ochii adēnci

— Și tu suferi din cauza lui?

— Da, căci am așteptat un moment, o ocaziune, pentru a-î declara că mă interesez de el. Ma în ascuns imi legasem chiar și nedejdea de ai fi consōrta lui. Il iubēm, er în iubirea-mi sinceră eram atâta de neprecută față de dēnsul... Nopti întregi numai le el cugetam, în visurile-mi de fecioră, numai numele lui il rostēm; căci mi-se părea atât de dumneđesc! Ori unde mergēm numai chipul lui il vedem, numai cuvintele lui le audēm... il adoram fără ai fi spus și numai că mă interesēză!

Oh, imi legasem de el atâtea speranțe, eram fericită și numai când cugetam la el; er ađi — dragă cugetă că cum imi pōte fi inima, ajutā-mi, invatā-mē că ce se fac. Mōrtea lui mă face nefericită!...

— Se vede că ești prea tineră pentru a suporta săgețile amorului. Modul tēu de exprimare imi inspiră îngrijiri, imi parî a fi aprōpe desperată!

Nu, desperată nu sum, căci inima-mi e pătrunsă și copleșită de atâtea dureri, încât nicei a despera numai pot. Dragă imi vine se nebunesc de necaz și supērare... iubindu-l acum mai mult ca ori-când.

* * *

Ești de primăvară. Cerul e senin, erazele binecuvîntătoare ale sorelui vecinic călător, devenise călduțe. Ici, colo se ivesc tușișuri de floricele. Intregă viețuirea salta de veselie, bucurându-se de sosirea drăgălașei primăvară, numai o mamă tristă și o copilă cuprinsă de durere, nu dau însemnătate țăilelor călduțe a le primăvară. Ele nu mai simțese nici o bucuriă în acest anutimp;

căci cu sfârșitul iernei și bucuria lor a apus în mormentul rece și întunecos. În totă țuia mormentul trist și tăcut e cercetat de două ființe cu fața tristă și gândurile desperate. Una era mama care merge spre așî alina durerile pe mormentul fiului ei; erceealaltă e amanta care varsă lacrimi de durere după junele care ia păstrat amorul până în morment — fără a il descoperi!

Bistrița.

Teodor A. Bogdan.

Aforisme.

— Din sfera inimei și-a secului frumos —

De sgomotul vieții silit ești a te refugia în spațiurile tăcute și sacre ale *inimei*. *Libertate*, există numai în lumea visurilor er *frumosul*, se găsește numai în poezie.

(Antritt des n. lahrh.)

Schiller.

*

Onore femeilor, căci presară în viața terestră rose divine.
(Würde der Frauen.)

Schiller.

*

Femeile sunt farfurii de argint în care noi aședăm mere de aur.

(Gespr. m. Eckermann)

Goethe.

*

Femeia e frumoșă!

(Don Carlos II. 8.)

Schiller.

*

Grația face pre femeie frumoșă
(Herzeliieber fr.)

N. v. Vogelweide

*

Femeia-i prototipul ângerilor din senin.
(Venere și Madona)

Emnescu.

*

Femeile curate sunt pentru viața aceea ce sunt rosele frumosă pentru o verdeată.

(Die rein. Frauen)

I. Bodenberg

*

Între tote bunurile, cel mai scump este; frumșeta femeilor.
(Jungfrau v. Orlean)

Schiller.

*

Femea este mândră
Pentru *frumșeta* sa.
Ea este adorată
Pentru *virtutea* sa,
Dar face-o chiar divină:
Moralitatea sa!

(Henric IV; act. III. 1—4.)

Schakespeare.

*

Adever, este creat:
Pentru o minte serioșă;
Frumșeta, Domnul a dat:
Pentru o inimă amorosă!

(Don Carlos act IV. 21.)

Schiller.

*

În lume nu-i putere
Care-ar putea resista
Frumșetei de muiere.

(Faust. act II. 5.)

Lenau

Oh ce repede dispare
Mândra formă frumșete.
(Reiters morgenges.)

Hauff.

*

Slăbiciune,
Al teu nume
Pe vecie
E: „femeie”

(Hamlet act. I. 2.)

Schakespeare.

*

Pentru o fată curata lumea nu e decât vis și lumină.
(Dan. pag. 63)

Vlăhuța.

*

Fata e ca și o rosă
Căci abia îmbobocită
Flărea-i e îmbătrinită.

(Doctr. moral. II, 270.)

Pope.

*

Femeia este o ființă debilă
(Maria Stuart II. 3.)

Schiller.

*

Femea
Așa-i de vacilantă
Ca florea
De vent când e purtată

(Aeneis IV. 569.)

Virgilius.

*

Precum vîntul nutrește
Un foe și-l stînge eră
Așa se nimicesce
O patimă de altă.

(Rem. amoris 807)

Ovid.

*

Femeile sunt capabile de orice, sunt în stare chiar să se amoriseze în bărbații lor.

(Fekete gym.)

M. Jókai.

*

O inimă nobilă cu plăcere se lasă a fi învinsă de minte.
(Jungfr. v. Orleans II. 2.)

Schiller.

*

La femei totul e *inima*, chiar și capul.
(Minerva 50)

Jean Paul.

*

Adorarea și amorul la femei e tot-una.
(Uriel Acosta I)

Guskow.

*

Numai femeia cunoșce adevărata fidelitate în amor.
(Turand. III. 2.)

Schiller.

*

Puterea magică a amorului constă în aceea el nobilitează
tot ce ajunge sub suflarea sa

Grillparzer.

Ca mărtea e în iubire
Femeia, căci nu vine
Dacă o chemi
Dar dînsa te găsesce
Și nu te părăsesce
Chiar când n'o chemi.

(Poem. Doloras)

Campoamor.

Norocul e amorul
Amorul e norocul.

(Am. și viața fem. 7.)

A de Chamiso.

Spun hotărît
Că-i dulce
A fi iubit.

(Cătră generalul Br. Palen)

I. B. Seume.

Amorul e viața *Viața e amorul*
Vict. Hugo.

Singur ceta ce iubesc.
Fără de speranță
E în stare a cunosce
Că ce însemnează:
Amorul!

(Don Carlos II. 8.)

Schiller.

Amorul este prețîul iubirei.
(dtto)

Schiller.

Cât lumea e de mare
Zid, tu nu vei afla
Carele, s'ă reziste
Iubirei, ar putea;
Căci ea cutează tôte
Ce pote cuteza.

(Romeo și Iulia II. 2.)

Schakespeare.

Amor adevărat
Numai în suflet nobil
Găsivei incuibat

(Reprodus)

G. Guinicelli.

Amorul este *viața* femeiei; în viața bărbatului inse e numai
un episod *Mai deștept*
(Reprodus)

Iean Paul.

Tôte palatele căte sunt în lume sunt peritôre numai cel re-
dicat în inimă este iruinabil.
(Eri. an Karlsbad)

Th. Körner.

Știința ne înștrucează
ucigând,
Iubirea ne învață
nimicînd.

(Poem.)

A. A. Valladares

În a sorelui lumină
Poți să nu te încređi.
În a steei blândă rază
Poți să dulcitezi,
Numa 'n dragoste curată
Orbiș poți s'ă cređi.

(Hamlet II. 2.)

Schakespeare.

Amorul este stea poețimeii,
Amorul este simburul vieței,
Și cine-amorul a cănta putu'a
Eternitatea; sigur căștigatu-a.

(Frühlingsliebe)

Fr. Rückert.

Ah, cu șesșsprêdece ani suportă omul forte ușor atât plă-
cerea cât și durerea produsă de amor.
(Zampa I. 2.)

Melesville - Herold

O inimă care iubesc de regulă se reîntorce la *primul* s'eu
amor.

(Ioannde)

Isouard Etienne.

Dorința inimelor înrudite este una și aceeași.
(Marta k.)

M. Tompa

Puterea magică a amorului constă în aceea, că el nobili-
tează tot ce atinge cu suflarea sa, întocmai ca sôrele, a căru
raze aurii străformă și pre cei mai fortuneși în aur arđetor.
(Sappho I. 5.)

Fr. Grillparzer.

Una se știî fârtate -
Dragostea învinge tôte.

(Eclog. X. 69.)

Virgilius.

Seclîi trec și oboră în vînt,
Gînți pre gînți bagă în mormênt,
Dar *amorul* ce eu simt
N'o se piară nice când

(Die Heimkehr)

Heine

Amorul captivează
Și-n depărtare mare
Căci e peste putință
D'un loc pre el să-l legi

(Die Huld. der Künste)

Schiller

Nițiu.

Cotillonul.

Erna e aici și cu dinsa deodată sosesc pentru omul sărac necasul și frigul; pentru omul „cu carte,” pentru „fetele de maritat” și tinerii de bună speranță” sezonul petrecerilor, sezonul balurilor.

La balurile noastre românești — după slaba și mărginita mea experiență de până acum — se observă de regulă aceleași datini, același șablon vechiu, îndătinat. Nu ne desbrăcăm de „moda” veche, nu ne nisuiim a introduce ceva nou, ceva atrăgător; ci începem cu „Ardeleana” gătând cu „Tote trei” și punctum. Ici colea, se mai rătăcesc câte-un Călușer, câte-o bătută — apoi: adio. —

Eu așa cred, că omul dacă merge la „bal,” cereă petrecere; vrea ca desbrăcat de grijile dîlnice să-și facă o seră bună; cu un cuvînt se-și petrecă. Și așa cred, nu greșesc când afirm că fiecare cu atât o să-și petrecă mai bine, cu cât petrecerea va fi mai animată, cu cât aceea va fi mai interesant aranjată.

Nimic nu face o petrecere, un bal, o serată dansată mai interesantă ca: *cotillonul*.

Causa e foarte simplă.

Cotillonul e un joc pentru jucăuși, o petrecere pentru privitori și o surprindere pentru sexul frumos. — Nu ne înforbîntă ca tourele repetite, ci ne învioșează, ne face să ridem, se ne petrecem și se uităm de grijile dîlnice. Dă ocaziune tinerilor a-și arăta deosebita atențiune ce au față de o „respectivă” damă dă ocaziune damelor a distinge în mod nebatător la ochi pe unul sau altul dintre tineri.

Acesta e cauza că la petreceri, unde se joacă cotillonul, acesta este primit cu un entuziasm nespus și suverile legate de acesta, de multe ori ne aduc în memorie ore de o deosebită plăcere. —

Aranjarea cotillonului e foarte diferită și atîrnă mult dela istețimea aranjierului.

Eu, cu permisiunea on. d. redactor, în numărul proximo voi începe descrierea a mai multor toure de cotillon, restringându-mă de asta dată pre lângă espunerea dorinței: Se introducem în petrecerile noastre cotillonul; se ne nisuiim a aranja și întocmi toure corespunzătoare nemului nostru: se ne nisuiim, ca atunci, când ne adunăm la olaltă, punînd la o parte *tote*, se ne petrecem bine, se ne facem o seră bună, căci destul de amară e viața omului care muncește și carele în adevăr merită să-și și petrecă.

Nifu.

Recepte.

Carbolineum.

Carbolineum este așî neapărat de lipsă pentru consevarea stachetelor, scândurilor etc. etc. espuse vehementeii timpului, ploii,

etc. compunerea lui e simplă, conservează lemnul în contra umedelei în mod escelent. Se pregătesce în modul următor:

În o căldare de fier punem:

100 kgr. oleiu de Antraben,
100 kgr. Ceră bună sau reșină.

punem căldarea la foc și o încăldim până se topesc. Adaugem apoi 1—3 kg. soluțiune de gumi sau kautschuk și ferbem mai departe până tot s'a topit bine. După ce *tote-s* topite mai adaugem 5 kgr. acid carbolic de 100° și aședăm „carbolineul” deja gata în butoie ca să se limpezească.

(După „Sfs. Ztg.”)

Apă contra petelor.

O apă universală cu carea putem curăți petele fără a distruge culoarea materiei, se poate pregăti în modul următor.

Mestecăm la olaltă bine:

26 gr. Oleu de terpenin, purific.
157 „ Spirt de vin rectific,
157 „ Aether sulfuric,
15 picuri Oleu de Citromă

Cu acesta apă udăm petele respective și o bucală curată de pânză de in cu carea frecăm apoi petele respective.

N. E. u. E.

„Eau de Cologne.”

După prescripțiile publicate de „D. D. Zeitung” o imitațiune escelentă a parfumului fabricat de vestita firmă I. M. Farina, o putem pregăti (după I. H. Fehr.) în modul următor:

Luăm la 23 kgr. spirt de vin veritabil de 95° o:

Oleu de citromă	350 gr.
Oleu de Bergamot	270 gr.
Oleu de Levendulă	20 gr.
Oleu de „Pfeffermünz”	12 gr.
Aether acetic	12 gr.
Oleu de neroli	120 picuri
Oleu de Thymian	100 „
Oleu de Rosmarin	110 „
Oleu de Rose	20 „

aceste adause la spirtul de vin 8 zile le punem se stee: apoi adaugem:

Apă (triplă) de flori de portocale 1 kg. 100 gr.
Apă (triplă) de rose . . . . . 200 gr.

Aceste *tote* la olaltă le lășăm se stee 2 luni.

După două luni adaugem 6 kg. spirt de vin și lășăm se mai stee încă șese luni; apoi o strecurăm, o punem în sticlute și

provădându-o cu ședule, o vindem cu dobândă foarte considerabilă.

Drnd. P.

Fluiditate de bronzat.

„Journ. d. Goldsch.“ ne dă următoarea instrucție:

La 100 părți „Damarharzpulver“ mestecate cu 30 părți soda

calcinate și mestecându-le le încălzește până se topesc. Eale dela foc, lasă-le săse recescă, sfărâmă-le bine și tornă pre ele 900 părți benzin. Scătură vasul bine și la două ore filtrează fluidul. La fluidul filtrat adauge 2-300 părți colore de bronz și fluiditatea de bronzat e gata.

Drnd P.

DE ALE POPORULUI.

Colindă.

Trei betrinii colindători
Sculatu-so chiar în zori
Zorile cum îi vedea
Din graiū așa le grăia
„Mei betrinii colindători
Mergeți pân la Viflaim,

Colindători

C'acolo și noi venim,
Că s'o născut crăișor
Mititel și albișor,
De ingeri încunjurat
Și de stele luminat,
Mergeți și ve închinați

De știre încă le dați,
Că și noi încă venim
Zori, zori, zori cu zorile
Sei ducem averile,
Pământ negru din pământ
Și o dărăbă de ceriū sfânt,
Nesce stele mărunțele
Și mai multe floricele
— Zori, zori, zori cu zorile.
Noi pe voi vom asculta
Iai Christos ne-om închina,
C'audit'am de de mult
Că s'a născe Domnul sfânt,
Domnul sfânt că so născut
Nouē scire ne-o făcut,
De-am mers ca se ne închinăm
Și venim, scire ve dăm,
Sculați gazde, da sculați
Și pe față ve spălați,
Și hainele ve gătați;
Că domnul fără de început
Aici astăzi s'o născut,
Dați-ne-un colac ori doi
Că v'am fost ca vestitori.

Culesă de **Theodor A. Bogdan.**

Mâța nădravănă.

(Poveste)

A fost odată ca nici odată, că dacă n'ar fi, nici nu s'ar povesti...

A fost odată un moș bătrân ca lumea, și moșul ăsta ave trei feciori, ca trei brași. Moșul era tare sărac, avea numai o casă, un loc și o mătă bătrână, ca și el căci omenii de când îl cunoscără pe el, de atunci cunoscără și mătă. Odată și chiamă moșul feciorii și astfel le grăesce:

— Feții mei, eu mor, vă las cu bine. Dorința mea e, ca cel mai bătrân cel mai mare din voi se ia casa, al doilea locul er' tu cel mai mic, se ia mătă, care în totă viața ta, îți va fi folositoare.

N'a mai trăit mult bătrânul, s'a dus se dee samă înaintea lui D-đeu, de faptele sale. Feciorii l'a înmormântat, ca pe-un om

sărac, ș'apoi l'au jelit un an întreg. După anul de jale au împărțit feciorii averea rămasă. Cel mai mare s'au unit la olaltă, adevă să se folosească la olaltă și de casă și de loc. Pe cel mic nu voiră să-l mai sufere la ei, căci ce ave el — o biată de mătă, și cu mătă n'aveu ce face, căci șorecii îi puteau omori și ei. S'a supărat feciorul cel mic, și a hotărit se ia lumea-n cap.

„Voiu lua lumea în cap, își dișe el, și voiu lua cu mine și mătă, căci numai ea-i de vină, că am rămas pe drumuri. Voiu duce-o cu mine, și ce-oiu păți și suferi eu, să pățuscă și se suferă și ea.“

Ș'a luat feciorul o pită în traistă și bătu în mână și a plecat.

A mers el, cât a mers până i s'a gătat merindea. Atunci s'a oprit în loc, ca omul ce nu scie, ce se facă.

— „Ce se fac măta de unde se-nî iau de mîncare, ?” întrebă el pe măta.

Dar măta care era nădravănă, s'a întors spre el și îi dîse :

„Așteptă numai aici, și mintenî, îî voi aduce de mîncare.”

S'a mirat și minunat flacăul de măta lui. Numai acum pricepea el cuvintele tată-sau, că în totă viața lui îi va fi folositore.

A plecat măta într'o parte, și nu după mult s'a întors cu mîncări bune și destule. A mîncat feciorul și a plecat mai de parte. De câte-ori avea lipsă de ceva, spunea nădravănei măte, și ea mintenî îi aducea. Au mers ei așa multă vreme, până au ajuns în un oraș mare și frumos. În orașul ăsta locuia împăratul, care avea o fată mare și frumoasă, de mai frumoasă n'ai fi aflat preste nouă mări și nouă țeri.

„Să te duci, se peșeci fata împăratului, dîse măta către fecior.”

„Cum se mă duc ? Eu îsi sărac, ea-i bogată. Eu îs de țeran, ea-i de împărat. N'am nici haine frumoșe, nici pietrii scumpe, ca să-i duc daruri.”

— „Ți-oiu aduce eu de tôte, i răspunse măta.”

Și măta aduse haine scumpe pentru el, cal frumos pentru încălecat, mătăsări și pietre scumpe pentru daruri și îi dîse :

— „Dute și peșeci-o. Spune-i, că ești bogat, foarte bogat : că ai pămînturi, căși și vite mai multe, decât au toți oamenii din împărăția asta, și atunci și ea și tatăl ei se vor învoi, ca să-i fi bărbat.”

Să duse feciorul, și după ce-a dat darurile cele scumpe și a spus împăratului pentru ce a venit îi dîse împăratul :

— „Cu plăcere îî dau fata de soție, că vîd, că ești cu minte, frumos și avut.”

Au făcut o nuntă mare, de i-a mers vestea. După nuntă a dîs împăratul gineri-s'o să-i ducă să-i arete moșiile și bogățiile lui.

— „Ce se facem, întrebă feciorul pe măta, unde se duc pe socru meu.”

— „Lasă-le tôte pe mine, răspunse măta, ți-oiu aduce un hînteu frumos, în care se te sui cu socrul'o și soția ta și se măi pe unde vei vedea că fug eu și locurile, prin carei voi fugi, se dîci că îsi ale tale.”

Și a adus măta un hînteu frumos, în care s'au suit împăratul, feciorul și soția sa. I'a dus măta prin nesce locuri sămănate cu tot felul de bucate, i-a dus apoi prin nesce câmpii, pline cu cireși de vite, și cu cășile pădătorilor, apoi prin livezi întinse pline de cășile lucrătorilor.

— Astea tôte sunt ale mele, spunea tînerul împăratului. Și se mira împăratul de așa bogății, mergeau mai departe. Cât mergeau caii de iute, și tot nu se puteau ținea de măta în fugă. Măta mergea înainte, până ce a dat de nesce palate mari și multe și a intrat în ele. În palate locuiau vre-o cincî smei.

Vine-o oște mare, contra smeiilor, strigă măta intrînd în palate.

A eșit smei afară, și auzînd ce strigă măta, și mai auzînd și ropotul cailor dela hînteu feciorului, au crezut că intr'adevăr e o oște mare, de aceea s'au ascuns în o clăie mare, de fîn. Măta a aprins iute clăia de fîn și smei au pierit arși.

În timpul ăsta a intrat și hînteu feciorului în orașul de palate.

„Astea tôte sunt ale mele, dîse tînerul către împărat, și la condus prin tôte. Palatele erau tare frumoșe în lăuntru, pentru-că Smeii au adunat în ele o mulțime de bogății frumoșe. Au rămas acolo o săptămână, și apoi s'au întors eră în orașul depărtat al împăratului și împăratul s'a mulțumit de împărăția. Feciorul a ajuns împărat în locul socrului său și de n'o fi murit și adî trăiesce.

Octavian dela Ludișor.

Sergentul Mătrăgună.

Baladă poporană

Culeasă din „Câmpia Ardealului” de: *Theodor A. Bogdan* învățător.

Intr'o di de demință
Vine iutc-o ordonanță,
Tot cătana să se gate
Cu armile încărcate,
Cu borneiele pe spate
Că Turcu nu stă departe.

Cum cătanele se gată
Vine-o poruncă de-odată,
O poruncă împărătescă,
Toți la *Plevna* se pornescă,
Se bată oște Turcescă.

Cum porunca în sosea
Armada întregă-mi pornea,
Pept cu turcu ce se deie
Dela ei *Plevna* s'o ieie.
Cum lângă *Plevna* sosea
Tunurile bubuia,
Glonte mici și mari svêrlia
Pe Români ca se-i ucidă
Că *Plevna* se n'o cuprindă.
Dar' Românu-i tot Român
Nu se teme de păgân,
Că se înșiră tot în rând
Și merge 'n foc fără gând.
Tot cântînd și fluerînd

Și din pușcă teluind,
Tot la peptul Turcului
În inima păgânului
Și pe căți la ochi lua
Pân' la unu nimerea,
Pica Turcii
Ca butucii;
Pașa cum estea vedea
Din gură așa grăia:
„S'am român su mâna mea
„Frică de loc n'aș avea,
„*Românu unde ochesce*
„*Cu ochii închiși nimeresce.*”
Pe când vorba mi-o gâta
Românii în *Plevna* intra,
Pe-unde intra aprindea
Pe unde eșia tot ardea;
Iar' pe turci cum îi prîndea
Stărmii și bucăli îi făcea.

Cum românul se batea
Glonte multe în opra
Vieți multe se sfêrșea,
ă și turcu păgănu
Unde prindea românul
De putea îl omorea

De nu el mort rămânea.

Când era de cătră sară
Plevna tătă-î în flacăra,
Iar' în loc de steag turcesc
Era pus cel românesc.
Iar' sus de pe zidu-âl mare
Se-audea un strigăt tare:
„Hura, hura se trăiască,
„Plevna năstă românească.“
Cum estea le aude' turcu
Supărat își pleacă capu.
Trimbitele trimbite
Tunurile inceta.
Armada turcă plângea
Și armile jos puneă.

Căpitanu românesc
Poruncit'o, poruncit
C'a năstă companie
La-un loc să se adune.
După ce ne am adunat
Noi tare mult ne-am mirat
Că numa opt o picat.
De răniți, eram răniți,
Mai prin mâni, mai prin picioare.
Mai la cap și mai la fole,
La sergentu mătrăgună
Îi lipse de tot o mână.
Căpitanu l'o întrebat
Cum de durerea-o rebdat
De între raniți n'o pițat.

Dar sergentul răspundea:

„Mâna de mult am perdat
„Când bătăia s'o început.
„Atunci reu m'am mănăiat
„Buza în ciudă mi-am mușcat.
„Lui D-șeu m'am rugat.

„Se mă lase se trăesc
'Pân' dece turci nimeresc.
„Și ia veđi mâna asta.
„Numa cu ea singurea,
„Am pușcat tătă dina
„Am pușcat, și-am teluit
'Noue turci am nimerit
„Pe-a decelea l'am greșit,
„Și de aia's necăjit.
„Am nedejdie în D-șeu
„Că pe mâni l'oiu pușca eu!“

Cum mătrăgună pornea
Sângele-î tot ciurlăie
Și tare că mi'l slăbea.
Bând era în sfințit de sóre
Sergentu Mătrăgună móre,
Când sórele au sfințit
Mătrăgună a murit
Numa de arme jălit.

Iar' după ce mi-o murit
Soții grăpă io gătit.
Și în grăpă l'o astupat.
Io pus o cruce de brad
Că tare bine s'o purtat.
Că s'o purtat vitejesce
Cum în luptă se poftesce.

Trandafir verde înflorit
Nime-atunci nu l'o jălit,
Acum lumea îl jălesce
Și mereu îl pominesce,
Și în locu crucii de brad
Pusuio una de peatră
Că nu pere nici odată.*

* Scosă din o mare colecțiune de balade populare.
Audită de la un plugar, care spunea că a trăit în România peste 20
ani — posibil că el de acolo o învețal'o.

Cântece vechi populare.

Fă-mă dămne ce mi face,
Fă-m'o chituță de flori.
Și me du la-un scriitor
Când cetesce mă iubesc
Cu mine se veselesce
Și când scrie,
Me mângăie. —
Fă-me un puî de cristău
Rar să-mi aflu mândrul meu
Frunză verde sus pe tēu
Unde-o ăice Dumneșeu
Nu oi sbura cum se sboră
Pân' oi fi în Slătinioră
Frunză verde a finare,
M'oi duce la canțalare
Cum o ăice Dumneșeu,
Așa oi întreba eu;
Unde aflu mândrul meu.
Frunză verde de pe tău
M'oi ruga lui Dumneșeu
Frunză verde de pe masă
Oî veni cu el acasă,

Dacă nu mi l'o lăsa
Eu cu el oi rămânea
Ne-om ruga lui Dumneșeu
Să trăiască el și eu
Să trăim, se viețuim
Bine se ne veselim

*

Mândro, se scii gândul meu
Ai gândi la Dumneșeu
Fie mândra cum o fi
Fie vara câmpului
Dacă nu-ș ține cuventul...
Ce-am vorbit cu tine erî.
Tu ai spus tot la muerî
Dacă-î lucră mândr'o-așa
Eu de tine m'oi lăsa. —

*

Đise mândra cătră mine
Me mărit te las pe tine
Că forte mulți m'o cerut

Tu nici grijă n'ai avut
 Și tot me înșeli cu scrisori
 Că numai decât te însori
 Dar n'ram săturat acuma
 D'ai mai crede ție gluma.
 Și așa badiță, bade,
 Spune-mi dreptul cum se cade
 De ai voe de însurat
 Nu-mi ținea drumul legat.
 Mândră mândrulița mea
 Fă cum te învață firea
 Mergi după cine voesci.
 Numa se nu te căesci
 Duce-maș că mulți me cer
 Numa după tine per.

Scii că mor de me voiu duce
 Că i-a fost gurița dulce
 Acum respuns nu-ți pot da
 Că curend m'oi însura
 Dar tot îți făgăduesc
 Că pe tine te iubesc
 Asceaptă zile puține
 De vrei se vini după mine
 Fata mândră se mărită
 Eu remai fără iubită
 Marită-te cu dumnezeu
 Că mie nu-mi pare reu
 Că mai sunt în lme fete
 Mi-oi afla și eu păreche.

Iov.

Cimilituri.

Undei buricul pământului.
(Unde ești, cine nu crede măsură-l)
 Cine sa născut și încă nu a murit.
(Eu)
 Sbiară capra între hotară
 Și s'a ude a noua țară.
(Tumul)
 Coda cocostăreului
 Bate în fruntea tîrgului.
(Gendarmii)
 Băte ferecate
 În pod aruncate.
(Cucuruzul)
 În pădure naște
 În pădure crește
 Vine în sat și blehăeste.
(Melifa)
 În pădure naște
 În pădure crește
 Vine a casă suflet creșce
(Leagănul)
 Am o oie bălalae
 De mi-o fâtat șapte'n paie
 Eu o prind de lână și dice brr
 Ea mă prinde de mână și-mi dice hrr.
(Cănele)

Cei mai dulce de cât dulce
 Și pe taier nul poți duce.
(Sommul)
 Când e cald mă depărtezi
 Când e frig mă înbrățoșezi
(Soba)
 Am un cal când ieu șaua
 I se vîd mațele.
(Lada)
 Când intru în casă
 O umplu de o dată
 Diua mi rușine
 Noptea vîd mai bine.
(Lumina)
 Primăvara te vesălese
 Vara te răcorese
 Tîmna te nutresc
 Iarna te încăldesc.
(Pomul)
 Sunt patru surori de a gemenea
 Cu numele asemenea
 Orî cât se silese
 Tot nu se întănesc.
(Rôtele)
 Ce e mic și mititel
 Și îngrădesce lelea cu el.
(Acul)

Ioan Anghel.

Cum o chiamă?

| joc social—

Un joc social care face mult haz și e ușor de esecutat. oferim cetitorilor noștri în cele 6 tabele dela vale.

Tabelele le tăiem una câte una și — ea să fie mai durabile — le lipim pre carton sau tăblițe corespunzătoare de lemn subțirel (fournir).

Domnilor, le dăm cele 6 table în cari să află nume de dame; damelor cele cu nume de domni. —

Intrebăm acum „voiți să ve spun cum îl chiama (pe respectivul)? — Da? — Atunci vă rog a 'mi renapoiă din cele 6 table numai acele cari contin numele respectivului (respectivel).

Din aceste ușor putem găci care e numele ales, adăugând numerii începători a primelor coloane verticale. —

Esemplu: Numele ales este *Rosa*. — Ni-sa renapoiat 3 tabele; în capul coloanei prime se află numerii: 1, 2, și 16; pre cari adaugânduî primim drept rezultat: 19; prin urmare numele de sub cifra. 19 e numele ales.

Alt exemplu: Ni-să innapoiază tabelele cu cifra începătoare 16. 4, 8, 2, — care e numele ales? — Raspunsul e ușor:

$$\begin{array}{r} 16 \\ 4 \\ 8 \\ 2 \\ \hline 30 = \text{Eleonora.} \end{array}$$

CUM O CHIAMĂ

1. Celia	33. Celestina	4. Ida	36. Sabina	32. Zoe	48. Sempronie
3. Aurora	35. Camila	5. Paraschiva	37. Ernestina	33. Celestina	49. Lucia
5. Paraschiva	37. Ernestina	6. Sara	38. Paulina	34. Dochia	50. Hortensia
7. Persina	39. Teresia	7. Persina	39. Teresia	35. Camila	51. Iudita
9. Amalia	41. Carolina	12. Virginia	44. Anastasia	36. Sabina	52. Matrona
11. Georgina	43. Elisabeta	13. Cornelia	45. Catarina	37. Ernestina	53. Victoria
13. Cornelia	45. Catarina	14. Ageta	46. Matilda	38. Paliluna	54. Silvia
15. Blanca	47. Saveta	15. Blanca	47. Saveta	39. Teresia	55. Eva
17. Onoria	49. Lucia	20. Roma	52. Matrona	40. Lucia	56. Zamfira
19. Rosa	51. Iudita	21. Veronica	53. Victoria	41. Carolina	57. Genoveva
21. Veronica	53. Victoria	22. Eulalia	54. Silvia	42. Irma	58. Ana
23. Rafila	55. Eva	23. Rafila	55. Eva	43. Elisabeta	59. Estela
25. Elena	57. Genoveva	28. Eugenia	60. Lola	44. Anastasia	60. Lola
27. Mariora	59. Estela	29. Iulia	61. Dora	45. Catarina	61. Dora
29. Iulia	61. Dora	30. Eleonora	62. Sidorina	46. Matilda	62. Sidorina
31. Ludovica		31. Ludovica		47. Saveta	

2. Felicia	34. Dochia	8. Flara	40. Lucia	16. Mandia	48. Sempronia
3. Aurora	35. Camila	9. Amalia	41. Carolina	17. Onoria	49. Lucia
6. Sara	38. Paulina	10. Francisca	42. Irma	18. Eufrosina	50. Hortensia
7. Persina	39. Teresia	11. Georgina	43. Elisabeta	19. Rosa	51. Iudita
10. Francisca	42. Irma	12. Gabriela	44. Anastasia	20. Roma	52. Matrona
11. Georgina	43. Elisabeta	13. Cornelia	45. Catarina	21. Veronica	53. Victoria
14. Agata	46. Matilda	14. Agata	46. Matilda	22. Eulalia	54. Silvia
15. Blanca	47. Saveta	15. Blanca	47. Saveta	23. Rafila	55. Eva
18. Eufrosina	50. Hortensia	24. Eufrosina	56. Zamfira	24. Eufrosina	56. Zamfira
19. Rosa	51. Iudita	25. Elena	57. Genoveva	25. Elena	57. Genoveva
22. Eulalia	54. Silvia	26. Constanția	58. Ana	26. Constanția	58. Ana
23. Rafila	55. Eva	27. Mariora	59. Estela	27. Mariora	59. Estela
26. Constanția	58. Ana	28. Eugenia	60. Lola	28. Eugenia	60. Lola
27. Mariora	59. Estela	29. Iulia	61. Dora	29. Iulia	61. Dora
30. Eleonora	62. Sidorina	30. Eleonora	62. Sidorina	30. Eleonora	62. Sidorina
31. Ludovica		31. Ludovica		31. Ludovica	

CUM ÎL CHIAMĂ

16. Avel	48. Danila	32. Ilarie	48. Danila	8. Vasilie	40. Isidor
17. Avram	49. David	33. Hugo	49. David	9. Lazar	41. Iacob
18. Absolon	50. Alexiu	34. Ieremie	50. Alexiu	10. Leon	42. Ioachim
19. Adolf	51. Emil	35. Ilie	51. Emil	11. Macaveiu	43. Iosif
20. Emiliu	52. Eusebiu	36. Emeric	52. Eusebiu	12. Marcel	44. Iustin
21. Augustin	53. Eusebiu	37. Inocențiu	53. Eusebiu	13. Maftciu	45. Carol
22. Albin	54. Felician	38. Ștefan	54. Felician	14. Mihail	46. Constantin
23. Ludovic	55. Francisc	39. Ion	55. Francisc	15. Nicolau	47. Ludovic
24. Alfons	56. Filimon	40. Isidor	56. Falinon	24. Alfons	56. Filimon
25. Alfred	57. Flavian	41. Iacob	57. Flavian	25. Alfred	57. Flavian
26. Ambrosiu	58. Florian	42. Ioachim	58. Florian	26. Ambrosiu	58. Florian
27. Andrei	59. Filip	43. Iosif	59. Filip	27. Andrei	59. Filip
28. Vasilie	60. Gavrilă	44. Iustin	60. Gavrilă	28. Vasilie	60. Gavrilă
29. Cesar	61. Grigore	45. Carol	61. Grigore	29. Cesar	61. Grigore
30. Ciprian	62. George	46. Constantin	62. George	30. Ciprian	62. George
31. Ciril		47. Ludovic		31. Ciril	

4. Nistor	36. Emeric	2. Alesandru	34. Ieremie	1. Anchidim	33. Hugo
5. Paul	37. Inocențiu	3. Maxim	35. Ilie	3. Maxim	35. Ilie
6. Petru	38. Ștefan	6. Petru	38. Ștefan	5. Paul	37. Inocențiu
7. Roman	39. Ion	7. Roman	39. Ion	7. Roman	39. Ion
12. Marcel	44. Iustin	10. Leon	42. Ioachim	9. Lazar	41. Iacob
13. Maftciu	45. Carol	11. Macavei	43. Iosif	11. Macaveiu	43. Iosif
14. Mihail	46. Constantin	14. Mihail	46. Constantin	13. Maftciu	45. Carol
15. Nicolau	47. Ludovic	15. Nicolau	47. Ludovic	15. Nicolau	47. Ludovic
20. Emiliu	52. Eusebiu	18. Absolon	50. Alexiu	17. Avram	49. David
21. Augustin	53. Eusebiu	19. Adolf	51. Emil	19. Adolf	51. Emil
22. Albin	54. Felician	22. Albin	54. Felician	21. Augustin	53. Eusebiu
23. Ludovic	55. Francisc	23. Ludovic	55. Francisc	23. Ludovic	57. Flavian
28. Vasilie	60. Gavrilă	26. Ambrosiu	58. Florian	25. Alfred	59. Filip
29. Cesar	61. Grigore	27. Andrei	59. Filip	27. Andrei	61. Grigore
30. Ciprian	62. George	30. Ciprian	61. George	29. Cesar	
31. Ciril		31. Ciril		31. Ciril	

Ilustrațiunile noastre.

Port țărănesc de pe la născud. vedi ilustr. p. 162

La cules de bureți. Ciupercile și bureții din cauză că sunt bogate în substanțe hrănitore, multe constituie un aliment pentru om, unele sunt chiar foarte apreciate și de a cea omenii, mai săraci le adună și le vând cu prețu relativ destul de bunșor: ilustrațiunea noastră încă ne înfățișază pe o muiere ce a plecat cu fiul seu ca se adune bureți.

Un curățitor de zăpadă american. Nu arareori se întâmplă de comunicațiunile pe drumurile de fer sunt întrerupte din cauza multei zăpadă ce a acoperit drumurile de fer, pentru curățirea acestora sar recere mulțime de brațe și spese enorme dacă mintea omenească nu ar fi inventat un aparat ce se aplica la drumurile de fer anume pentru curățitul zăpadei de pe drum o astfel de mașina ne înfățișază și ilustrațiunea noastră de pe pag. 159, — *Casa țărănească unde sa născut poetul Andreiu Mureșan* vedi descrierea la articolul A. Mureșan de pe pag. 164.

Colindători. Toți privim cu multă plăcere la bieții copilași ce pe la s-tele serbători a nașterii mântuitorului aleargă din casă în casă cu steua după cum ni-i înfățișază și ilustrațiunea noastră de pe pag. 170 unde îi vedem grupați toți trei la olaltă și pare că îi auzim cum cântă de răsună satul „trei crai de la răsărit.

Doi făcători de bine. Mihaiu Butean de Bera, mare proprietar în Ciomacoz (părțile Satmariului) și Floriana Butean n. Jucan soția acestui mare binefăcător cari a facut fundațiunii pentru scopuri filantropice în suma de preste 17000. — Acești bunți creștini întru adevăr că a fost inspirați de cuvintele s-tei scripturi „din cele ce aveți voi dați elemosină, și eată tote sunt vouă curate.

Bibliografie.

Andreiu Mureșan. În colonele acestei reviste noi în mai multe rânduri ne-am ocupat nu numai de biografia poetului Andreiu Mureșan dar chiar și de progresul românilor Bistrițeni a locului natal unde s'a născut poetul ma nișe întentase din partea stăpânirii chiar și proces de presă pentru un articol publicat despre poetul Andreiu Mureșan în nr. 2 a Rev. Ilustr. de pe a. 1898.

Am reprodus în ilustrațiune și descriere și biserică cea frumoasă la care românii din Bistriță numai cu multă luptă, jertfe de bani și bravi conducători a putut ca se ajungă.

Ma în cercuri mai restrinse am pășit și cu idea că la acea biserică pompoasă ce se afla în fruntea unei piețe alături de o gradină spațioasă ce formează proprietatea bisericeii cât de bine ear sta și ce aspect înădit de frumos ar avea când pe aceea gradină și în fruntea acelei piețe am ridica noi românii un monument întru amintirea marelui poet. Unde ar fi un loc mai potrivit de cât acolo?

Dar cine se înceapă? Stăm înca de parte de realizarea acestei idei.

O bucurie nea cuprins inima înse când nea venit la mână valoroasă carte a D-lui profesor Ioan Rațiu „viața și faptele poetului A. Mureșan” și la prima cetire am esclamat; eată monumentul de granit pe carele un român recunoscătoriu, îl rădică marelui poet.

Cartea acesta e un studiu vast ce se estinde pe 182 pagini scrise într'o limbă ușoră și plăcută din care reproducem și noi nescari fragmente în numărul de față.

Autorul ș'a dat totă silința de a presenta publicului un operat vrednic de memoria marelui poet atât în cea ce privesce partea literară cât și cea tehnică, er' venitul curat ce va resulta dela vânzarea acestei cărți jumătate la destinat pentru formarea unui fond pentru internatul preparandiei din Blaj.

La rândul său așa credem noi că și publicul românesc își va face datorința va și procura cu mic cu mare fie carele câte un exemplar, se află la autor în Blaj și costă numai 2 corone.

„Revista Economică,” organ pentru interese economice-financiare, editat din însărcinarea și cu ajutorul băncilor române, cu începerea dela Anul nou se va transforma dintr'o revistă lunară într'o foie săptămânală. Delegațiunea exmisă de conferența Directorilor de bancă din 1898. s'a întrunit în 16 Decemere a. e. la o ședință în Sibiu, și a decis această schimbare pe motivul, că revista are să servescă în primul rând interese practice de tote dizele și chestiuni de actualitate, cari reclamă o lămurire și rezolvire mai grabnică de cum li-se pôte da într'o revistă lunară. În vederea dimensiunelor mari, ce le-a luat lucrarea economică a poporului nostru, și a strinselor legături ce există între diferitele ramuri ale vieții noastre economice, „Rev. Economică” va da atențiunea cuvenită tuturor chestiunilor de caracter economic, și astfel va fi de interes nu numai pentru băncile noastre, ci și pentru cercuri mai largi. „Revista Economică” va apare în estensiune de 1-2 côle de tipar, format 4° mare și va costa pe 1 an C. 20—, pe 1/2 an C. 10—. Prenumeratiunile se vor trimite la administrația „Revistei Economice” în Sibiu (Nagy-Szeben.)

„Anuarul Băncilor Române.” În editura Delegațiunii Băncilor Române a apărut Anul II (1901) al acestui interesant Anuar financiar, care în partea sa principală cuprinde Șematismul băncilor și societăților comerciale române din țeară. Acest șematism de astă dată a fost compus în estensiune mai mare și cuprinde bilanțul contul profit și pierderi, distribuirea profitului și cotei de binefacere a anului de gestiune 1899, împreună cu listă membrilor direcțiunii și comitetului de supraveghiere, cum și funcționarilor tuturor societăților noastre financiare și comerciale. La fie-care institut se mai dau informațiuni detaiate asupra diferitelor dispozițiuni statulare cu privire la semnarea firmei, la cupónele de acțiunii, etc., se indică ramurile operațiunilor și condițiunile acestora, apoi prețul acțiunilor și cupónelor. etc. Afară de aceste Anuarul mai cuprinde un Calendar (Gregorian și Iulian) cu indicarea termenelor pentru plata contribuțiunilor și competențelor erariale, a tragerilor la sorți, a scadenței cupónelor, — apoi Regulamentele Băncii austro-ungare și Cassei de păstrare postale, Tabete pentru timbre și competențe. pentru calcurare de interese. Tarifele postale și telegrafice. Instrucțiuni referitoare la monetele statelor europene, la schimbarea și valoarea lor, etc.

Anuarul cuprinde mult preste 100 pagini 8° mare, este elegant legat în pânză și costă C. 3.—. Se pôte procura la administrația „Revistei Economice” în Sibiu.

Cronica.

Ce face beutura! În comuna Ardan doi omenii de frunte și gospodarii cari pentru păseutul de toamna ș'au împreunat la olaltă boteele de oi, la despărțire după alesul oilor s'au dus la cărciuma din sat pentru ca se închine la olaltă un pahar de beutura că le-a ajutat D-dău de a eșit în capăt cu pace și nu a avut pagubă. Acolo a dat în ceartă și unul a aruncat cu o glajă în capul celuilalt carele în scurt timp a și murit. Un alt cas; Un locuitor din comuna Șoimuș întorcândușe din comuna vecină cam tirziu cătră casă și turmentat fiind de beutura a cădut întrun păreu unde la aflat rudeniile a doua și *mort*.

Tipografia românească în Bistriță. Tipografia noastră din Șoimuș cu 1 Decembre a. e. am strămutat-o la Bistriță, în strada Iemnelor nr. 44.

Pro domo. Ne fiind abonați la prețioasă D-voastră Revistă Ilustrată abia acuma mi-a venit la mână nește broșuri din anul 1899. în care am cetit și novela D-lui George Simu „Din propria ei putere.”

Fică de preot fiind și eu, m'a impresionat până la lacrimi și nu-mi pot suprima dorința de a gratula și eu bine meritatului și stimatului autor, de și cam târziu.

Să trăească la mulți ani!

Elena E. Domide.

† **Necrolog.** De la Borgo-Bistrița ne-a sosit următorul anunț intristător: Maria Candale născută Pop ca soție, Victoria, Valeriu, Niculau și Anchedim ca fii, Alecsiu șef inginer silvic de circumscripția în Mălin Romania, Dumitru, Nechita, Ion, Raveca, și Matrona ca frați. Dănilă Pop și soția Maria ca socrii. Elvira, Dănilă, Paraschiva, Gacea, Nastasia, Ion și Condrate ca cumnați și cumnate, în numele lor și al numeroșilor consăngenți, afini și pretenți — anunțând cu inimă frântă de nemărginită durere încetarea din viață a prea bunului și neuitatului soț, tată, ginere, frate, cumnat, și preten Anchedim Candale preot și protopop onorar gr.-cath. în Borgo-Bistrița, membru ord. al asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român din Ungaria, membru al congregațiunii și comis. permanente al Comitatului Bistrița-Năsăud, membru în Comitetul și comis. al fondurilor scol. grănițeresci din Năsăud, membru în Direcțiunea societății de împrumut și păstrare „Speranța” în Borgo-Prund, ș. a., întimplată după un morb scurt și greu în al 45-lea an al laborioasei sale vieți pentru binele și prosperarea neamului și bisericeii, acărui fiu pururea credincios a fost, în al 17-lea an al prea fericitei sale căsătorii și în al 16-lea a preoției, la 18 Decembre a. c. orele 9 din noapte. Osămintele pămentesci ale scumpului defunct se vor astrucea în 22 I. c. la orele 10 a. m. în cimiterul familiar din Borgo-Bistrița. Borgo-Bistrița la 19 Decembre 1900. Fie-i țerina ușoră și memoria neuitată!

† **Necrolog.** Romul I. Petric cassar în pensiune al institutului de credit și de economii „Albina” după lungi suferințe a reposat în Domnul în 2/15 Decembre, în etate de 51 ani.

Deslegări de găcituri.

Deslegarea găciturii din nr. 16, de Theodor A. Bogdan.

„Nu uita se-mi scrii, „Adio”
Se sărută lung plângând,
Și pe când ea plânge încă.
Trenul plecă fluierând.
După mine nu e nime
Să me plângă că mă duc
Miar ajunge o privire
Drumul înapoi s'apuc.
No zăresc se vede, scrisul
Mi-a fost singur să trăesc,
Sângur până în ceasul morții
Dumă tren se pribegecu.

A deslegato bine dămnele și d-șorele: Elena Posmușan Ragla, Lucreția Mathe Chiraleș, Lucreția Ungurean Bistrița, Victoria Tăslăvan Bilbor, Emilia Păcurariu Ragla,

Apoi domni: Andrei Bugnariu practicant postal în Karczag. Iuliu Socol Cianul mare.

Deslegarea găciturii de sach din nr. 17 de A. S. Rașin.

Ași vră să mai dorm încă!...
Să pot visa de ea
Că ce puțin prin visuri
Ș'alu' durerea mea.

Dar somnul nu mă vine
Și el e în contra mea!
Ah! nu pot nici prin visuri
Să me gândesc la ea!

De așa sei că în somnul vecinic
Ași tot visa de ea
Ași vră să mor măi iute
Să curm durerea mea!

Bine a deslegato dămnele și domnișorele: Otilia Caba, Cheud Lucreția Mathe, Chiraleș. Elena Posmușan, Ragla. Victoria Tăslăvan, Bilbor, Emilia Pacurar Ragla,

Precum și domni: Andrei Bugnariu, Iuliu Socol Cianul mare.

„Caritatea.” La administrațiunea averilor bisericescii din Șoimuș a măi încurs pentru fondul „Caritatea” următoarele sume.

Transport din nr. 17 . . . cor. 35 bani 51.

Trifan Botezat Șoimuș . . . . . „ — „ 12.
Dumitru Moldova „ . . . . . „ — „ 24.

George Pop	„	24.
Simeon Dobra	„	22.
Ioan Ursa jun.	„	23.
Ioan Ursa sen	„	12.
Ioan Buta	„	12.
Vasile Pop jun.	„	24.
Toder Luca lui G.	„	36.
Maftin Luca lui T.	„	36.
Ionica Păcălab	„	24.
Ion Păcălab Grig.	„	12.
Samoila Luca	„	12.
Sofica Urs	„	12.
Basilin Baciu	„	36.
Alexandru Baciu	„	24.
Victor Baciu	„	60.
Vasile Baciu I. D.	„	46.
Vasile Baciu I. I.	„	24.
Flore Păcălab	„	24.
Ștefan Păcălab j.	„	24.
Vasile Moldovan a	„	14.
Ioan Baciu lui C.	„	24.
Ștefan Păcălab s.	„	24.
Toder Moldovan	„	12.
Tănăsă Creța	„	12.
Ioan Florița	„	12.
Gavrilă Barna	„	12.
Vasile Ursa a C.	„	24.
Ioan Marginean capitan pens. Ragla	5	„
Vasile Baciu D. Șoimuș	2	„
Flore Parcalab	1	„
Ioan Moldovan	—	20.
George Pop	„	10.
Alexandru Baciu	„	10.
Vasile Păcurariu Ragla	„	20.
D-na Iuliana Silași Bistrița	1	„
„ Aurelia Sopenescu Budatelec	1	„
D-l Stefan Todoran S. Feleac	2	„
D-șora Lucreția Mathe Chiraleș	1	„
D-na Anastasia Baciu sen. Șoimuș	2	„
„ Anastasia Baciu jun.	2	„
Nistor Macrea, Budacul rom.	—	20.
George Onea, Buduș	—	20.
D-șora Aurelia Bojor, Ardan	—	40.
D-na Anica Bojor	—	40.

Suma 58 64.

Vasile Baciu,
curator prim bisericesc

(Va urma)

POSTA * * *

* * * REDACȚIUNEI.

D-lui Ioan Muntean în Velț, Ioan Valeriu Deac în Ilișua măi așteptați precum aștept și eu căci trebuie se aibă un capet și eu me minunez de cauza întrzierii.

D-lui Ioan Pampu inv. Ve mulțămim pentru energia dezvoltată întru câștigarea de aboneți la Revista Ilustrată.

La măi mulți. Am urgat rezolvirea cauzelor pentru cari no-ați recercat și am primit respuns că deocamdată nu pote face nimic măi tîrziu sperază că va putea trimite la fie care, directe, cea ce-I se compete, precum a trimis și în anul trecut.

D-lui Petru Turc inv. în Budincz. Am primit cele trimise și le vom publica pe rind. Ve mulțămim.

D-lui A. P. P: Poesiile trimese leam primit și se vor publica.

La măi mulți Pentru anul 1901 nu am tipărit calendariul portativ prin urmare nu vi-l putem trimite.

Domni abonenți sunt rugați a ne trimite prețul abonamentului pentru Revista Ilustrată cât măi curund pentru ca se le putem trimite toți numerii de la început — fiind că pre venitoriu numerii întrecători nu vom măi tipări.